

RUDAR

GLASILO KOLEKTIVA
RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA VELENJE

LETO XII

PETEK, 30. JUNIJ 1978

ŠTEVILKA 3

Delavci REK Velenje, rudarji, borci,

SREČNO in ZDRAVO k trojnemu prazniku!

Ko izbiram in pišem te pozdravne besede, mi misli uhajajo nazaj v leto petinštirideseto in v leta, ki so sledila. Prazniki, mitingi, zastave, transparenti, solze navdušenja v očeh govornikov in množic, ki so vzklikale Titu, Partiji in svobodi.

Revni smo bili v tistih časih; roke, krampi in lopate so bili naši buldožerji, bili pa smo bogati borbenosti, navdušenja in vere v novo, svobodno delavsko Jugoslavijo.

Takrat pravzaprav še nismo imeli prave predstave o naši bodočnosti, nismo še povsem doumeli globokega pomena gesel: delu čast in oblast, delavec in kmet sta kovača naše usode, bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, tujega nočemo - svojega ne damo, s Titom in Partijo v socializmu, mi smo Titovi — Tito je naš!

Preproste parole, pa vendar tako polne vsebine, parole, ki so nas spremljale in spodbujale v najtežjih trenutkih triintridesetih let nove, svobodne in neodvisne Jugoslavije, države samoupravnega združenega dela, neuvrščene, pa vendar z vsem svetom prijateljsko povezane, moderno industrializirane, z visokim družbenim standardom in v vsem svetu spoštovane.

Preprosti ljudje, pravim, nismo imeli predstave, imela pa sta vizijo nove Jugoslavije Tito in Partija. Neomajno zaupanje v Titovo politiko, zaupanje jugoslovanskega človeka v samega sebe je dalo rezultate, ki so presegli vsa naša pričakovanja.

Ko se danes, pred prazničnimi dnevi, v mislih oziram na revno, a častno preteklost, nam mora srce zaigrati ob pogledu na delovne rezultate, ki jih je dosegel jugoslovanski človek v pičlih triintridesetih letih. Od novih velikih mest, moderne industrije, vseh vrst tehnike, močne in moderne armade do naše ustavnosti, samoupravne organiziranosti, visokega družbenega standarda in končno, do velike vloge, ki jo imata Tito in Jugoslavija v mednarodni politiki, se spenjajo naši doseženi uspehi.

Kljub doseženim uspehom pa nam korak ne sme zaostati, delovna vnema popustiti.

Velikih nalog in obvez, ki nam jih zastavljata naš samoupravni družbeni sistem in življenje, nam ne bo težko izvršiti, če bomo še vnaprej z roko v roki, solidarno in s potrebno mero optimizma premagovali napore in težave, ki so pred nami in ki jih prinaša vsak novi delovni dan.

**SREČNO k dnevju rudarjev in REK Velenje,
ZDRAVO k dnevju borca!**

Zvone Vidic

Predsednik delavskega sveta
SOZD REK Velenje

Vsem delavcem in upokojevcem sestavljene organizacije REK Velenje, še posebej pa aktivnim in upokojenim rudarjem in delavcem, ki praznujejo delovne jubileje,

ob 3. juliju

iskreno čestitamo

in želimo mnogo sreče.

Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije SOZD REK Velenje

Pogovori z našimi delavci

Mara Šmidhofer:

TRIDESET LET DELA V DELOVNI ORGANIZACIJI

"Če se le da, vse z lepim opravi," je po velenjsko pojoče in s poudarkom dejala, ko sva se pogovarjala o njenem vsakdanjem delavniku. Sedela sva za dolgo mizo v poslovodski pisarni na Jašku Preloge, za katero se jamski poslovodni delavci med dogovarjanjem za delo v jami navadno kar stoje sklanjajo nad svoje dnevniške, beležke, jamske karte ali skice in drugo delovno dokumentacijo. Bilo je ob koncu dela dopoldanske izmene, in onstran oken in delovnih okenc, ki pisarniške prostore na Jašku Preloge ločijo od jamske čakalnice, je vrelo. Iz jame so prihajali rudarji, ki so za tisti dan delo končali, njim nasproti pa so se pomikale vrste popoldanske delovne izmene. Ob pisarniških delovnih okencih za poslovodsko pisarno se je ta dvosmerni tok od časa do časa zavrtinčil v skupine čakajočih. Eni so čakali, da si pri Pepci Lešnikovi ali Albinu Grobelniku, ki imata na skrbi obračun prometa z delovnimi zaščitnimi sredstvi v RLV, uredijo zamenjavo obutve ali kakega drugega kosa delovne opreme za v jamo. Drugi so želeli izmenjati besedo o tem in onem z Antonom Štajnerjem, tajnikom samoupravnih organov RLV. Nekaj pa se jih je nabralo tudi ob okencu za urejevanje nabave deputatnega premoga in drv, za katerim bi tudi to pot sedela moja sobesednica, če je ne bi zvalil proč na pogovor. In koj nato je tudi sedela. Saj ko je videla, da ljudje čakajo, je nemudoma vstala, rekla: "Malo bova morala prekiniti, da vidim, kaj hočejo!" — in odšla.

Njen odhod sem izkoristil za pregled popisanih strani v beležki od začetka najinega razgovora, med katerim sem si podčrtal tole.

"Po rodu sem iz Podkrajja nad Starim Velenjem. Šilihova. Letnica 1925. Mama je doma gospodinjila. Oče je štirideset let delal v našem rudniku. Najprej je bil navaden kopač, potem dolgo strelec, nazadnje pa zunaj nadzornik.

Pred vojno nisem še nikjer delala. Imeli smo hišo in malo zemlje. Večkrat smo kaj pomagali tudi na bližnjih kmetijah. Navadno Repnikovim, ker je mama — zdaj je že nekaj let v grobu, oče tudi — bila Repnikova. In na domačiji Ževartovih, ker sta moja in Ževartova mama bili sestri!

Z vojno pa je prišlo še toliko drugega. Repnikovi strici, mamini bratje, in Ževartovi sestriči, sini mamine sestre, so kmalu odšli v partizane. Mama in oče sta oba delala za OF in z njima tudi jaz. Za čas od sredine maja 1944 imam to zapisano tudi v delovni knjižici.

Kaj sem delala za OF? Opravljala sem različne poti. Pošiljali so me v Velenje k zaupnikom OF po sporočila o gibanju nemškega vojaštva in žandarmerije. Pa hrano sem prenašala in zdravila. Do Celja sem včasih prišla na takih poteh. Enkrat, štirinštiridesetega leta je bilo, sem zašla še v križni ogenj. Hodila sem iz Velenja. Pošto sem nesla partizanom v gošo nad zdajšnjim spomenikom NOB ob cesti proti Kavčam in Šentilju. Pa so Nemci iz Velenja opazili partizane in začeli streljati, partizani pa nazaj. A zadelo me ni. Le strah me je bilo in v Velenje sem se morala vrniti in tam prespati.

Vojne zlepa ne bom pozabila. Koliko straha in izgub smo doživeli! In kruh, če je bil, je bil tako redek, da se je v peči kar razlezel. Ampak prestali smo le. Nekaj let po vojni sem pri rudniku dobila tudi delo. To je bilo 1. julija 1948; kmalu po tistem, ko so tu, v Prelogah, začeli graditi izvozni jašek. Najprej sem pomagala v rudniškem ljudskem magazinu, trgovini z mešanim blagom, kakršne so takrat imeli marsikje. Devetinštiridesetega leta pa sem dobila delo telefonistke v rudniški telefonski centrali in pri tem delu ostala enajst let. Takrat je bila to poleg poštne edina telefonska centrala v Velenju, za vse delo v njej pa sva bila samo dva: jaz in pokojni Krulej. Delala sva en teden eden dopodne, drugi popoldne in naslednji teden nasprotno. Ker pa je centrala obratovala od 6.00 do 14.00 in od 14.00 do 20.00, je v popoldanski izmeni bilo treba zaradi osemurnega delavnika delati dve uri drugje. Jaz sem ti dve uri opravila tako, da sem od dvanajste do štirinajste ure, ko je bil v centrali še Krulej, pomagala v tajništvu rudnika. Na ta način sem se usposobila tudi za pisarniška dela; za pisanje na stroj, sestavljanje raznih dopisov, zapisnikov in za podobna taka dela. To mi je omogočilo tudi odhod iz centrale in prevzem dela, ki ga opravljam še zdaj.

Zakaj sem odšla iz centrale? Odkrito rečeno, zaradi plače. Glejte! Leto za letom sem delala v centrali. Leta 1952 — če se prav spomnim — sem v Ljubljani položila tudi izpiti

za telefonistko. In še novince sem v centrali pomagala poučevati. Plačo pa sem dobivala vedno enako; tako, kakršno so dobili tudi novinci, potem ko so se izučili v naši centrali in se zaposlili kot telefonisti.

Zato, vidite, sem centralo zapustila. Da pa bi novo delo v redu opravljala, sem po odhodu iz centrale končala tudi tečaj iz knjigovodstva. Ta tečaj je organiziral rudnik. Potekal je ob delu, popoldan. Vodili so ga Jeriha, Delopst in Vrečko, od katerih prva dva ne delata več pri nas, Vrečko pa je šel v pokoj. Od tistih, ki smo skupaj hodili v ta tečaj in še delajo pri nas, se spomnim Jamniškove Silve, Mežove Ivanke in Franca Štimulaka.

Takrat enkrat bi šla tudi v strojepisni tečaj, ki ga je nameštral organizirati rudnik, a se je potem vse skupaj izjalovilo. Zdaj pa, kolikor slišim, taki tečaji so; pri delavski univerzi Velenje, pravijo. In bojda se v njih še kar nekaj naučijo.

Delo v telefonski centrali pa se mi je zdelo zelo zanimivo; kljub temu, da se pravila 'Za jutri ne moreš nič prihraniti; prepozno vzpostavljena zveza je zgubljena!', ki velja za telefoniste, takrat ni bilo lahko držati. Posebno do sredine petdesetih let ne, ker smo do takrat v rudniških obratih imeli še malo telefonov, telefonskih klicev pa zaradi graditve novega izvoznega jaška in klasirnice s sodobnimi izvoznimi stroji od vsepovsod dosti. Spomnim se, kak lov smo včasih imeli, da smo koga dobili k telefonu.

Pa tudi marsikaj smešnega se je zgodilo. Enkrat — tega ne bom pozabila — sem morala poiskati nekoga, da bi prišel k telefonu. In ko sem ga našla, sem zaklicala: "Telefon!". On pa nazaj kar 'Halo?', ker v nekaj zatopljen ni pomislil, da nima ne telefona pri rokah ne slušalke v roki. A s'no se mu potem smejali! Enkrat pa je nekdo poklical in hotel dobiti zvezo z nekom, ki je tisti dan šel v Strnišče,

ščih, ki se zaradi odkopavanja premoga ugrezajo, je moje delo. Pa še najemnine za obdelovalne parcele na rudniških zemljiščih obračunavam. In nabavljen material v skladišču RLV ter tehtanje tega in onega na mostni tehtnici Klasirnice plačujejo stranke pri meni. Poleg vsega tega pa me včasih še kopalničarji naprosijo, da jim kaj napišem na stroj.

Tako, vidite, mi dela nikoli ne zmanjka. In prav je, da mi ga ne, ker si mislim: 'Zaradi dela so te zaposlili in ne zaradi tega, da boš dobivala plačo.' Se mi je pa tako mišljenje tudi maščevalo, ko se zaradi njega ob zadnjem analitičnem ocenjevanju zahtevnosti del zase nisem gnala in je zato osnova za osebne dohodke, ki jih dobivam, bolj slaba, če svoje delo primerjam z nekaterimi drugimi deli v skupnih službah REK Velenje. Saj od predzadnje reorganizacije spadam v to našo delovno enoto! Katero grupo imam zdaj! Devetnajsto; z njo pa sem na slabšem, kot sem bila po stari ocenitvi. Za boljšo grupo bi bojda morala opravljati bolj odgovorno delo ... A boljše bo, da o tem neham govoriti in opomnim na kaj drugega. Na primer na to, kako zavlačujemo s sprejemom odločitve o deputatnih kartah za naše upokojence! Ne veste, kako hudo je, ko prihajajo stari ljudje od daleč vpraševati, ali smo se že dogovorili, kdaj in kateri upokojenci bodo dobili deputatne karte — za lansko leto! — pa jim moram reči, da zaenkrat še ni nič odločenega ..."

Toliko iz zapisa pogovora z Maro Šmidhofer do njenega odhoda k svojemu delovnemu okencu, kjer so po njej vpraševali!

V drugem delu pogovora — potem ko je čakajočim izpolnila želje in se vrnila nazaj v poslovodsko pisarno — pa sva z Maro Šmidhofer besedo presuknila. Pogovarjala

Mara Šmidhofer pri svojem delu v jamski pisarni v Prelogah.

kakor se je prej imenovalo Kidričevo. In jaz mu zato rečem: 'Ga ni; je šel v Strnišče.' On pa, ker ni dobro poslušal: 'Bom pa malo počakal ...'

Ja, po eni strani mi je bilo kar žal, ko sem leta 1960 iz centrale odšla v Zunanji obrat in prevzela od Kneževiča, ki je zdaj referent za ljudsko obrambo in družbeno samozagotovo v REK Velenje, vodenje prometa z deputatnim premogom in drvni. Kako je to delo? Kaj bi rekla? Ni tako slabo. Le toliko je vsega; veliko več kot nekoč. Glejte, zdaj moram letno pripraviti za vse, za naše delavce in upokojence, že okrog 10 tisoč deputatnih kart za premog. Ko sem prišla k temu delu, pa jih je bilo treba pripraviti za polovico manj. Še sreča, da mi v začetku leta, ko je treba pripraviti večino deputatnih kart, priskočita na pomoč Grobelnik in Lešnikova! Sploh moram reči, da si mi trije med seboj kar precej pomagamo, če je treba kaj na hitro narediti ali če gre kateri od nas na dopust. Kam grem jaz navadno na dopust? V Fieso gremo, ker nimamo avta, da bi lahko šli kam drugam. In v hribe gremo vsako leto.

K mojemu delu pa poleg priprave in izdajanja deputatnih kart tistim delavcem, ki si pridobijo pravico do karte šele med letom — to so novinci, spada še ves obračun izkoriščenega deputata premoga ter drv — odpadlega jamskega lesa, ki si ga lahko nabavijo delavci in upokojenci RLV. In tudi urejevanje prevozov deputatnega premoga in drv s kamioni naše delovne organizacije Avtopark ter sprejemanje vplačil za te prevoze je v veliki meri moja skrb; kot tudi obračunavanje nabavljenih žagovine, odrezkov lesa in raznega drugega odpadnega materiala v zunanjih temeljnih organizacijah RLV. Na primer, tudi obračun odprodanega lesa in opeke od stavb na zemlji-

sva se največ o njeni družini, možu Tonetu ter hčerkah Metki in Janji; pa o tem, kje živijo, kaj delajo v prostem času in .. A pustimo naštevaje in pogledjmo raje zapis njenih besed!

"Kje stanujem? V Kavčah imamo svojo hišo. Montažno. Od dvainšedesetega leta smo v njej, prej pa smo stanovali v enem od rudniških stanovanj v Velenju.

Mož dela v RLV. Tirničar je pri jamskem transportu. Ni prav zdrav. Delovni invalid je. Invalid je postal zaradi jamske nesreče, pri kateri si je poškodoval desno oko, in okvaro ima na hrbtenici. Letos pa sva oba delovna jubilarita. Jaz bom imela 30 let dela, on pa 25 v jami.

Hčerki? Obe sta se odločili za trgovino; nekaj zato, ker ju je delo v trgovini veselilo, nekaj pa tudi zato, ker je za kaj drugega bilo manj možnosti. Starejša — Metka, rojena leta '55 — je že izučena in tudi poročila se je že; mlajša — Janja, rojena leta '61 — pa se še uči, v novi velenjski Nami.

Metkin mož dela v Klasirnici. Stroje pri triadnem vpadniku v Škalah vzdržuje, po poklicu pa je avtomehanic.

Kako živimo? Malo vrta, vinograda in goše imamo, zato dela doma ne zmanjka. Rada tudi kaj preberem. 'Mali svet,' 'Našo ženo' in 'Delo' dobivamo; 'Delo' — prej 'Slovenski poročevalec' in 'Ljudsko pravico' — že 25 let. In pri 'Svetu knjige' naročujem. Pa rože imam rada.

Včasih sem bila tudi pevka. Pela sem v nekdanjem velenjskem mladinskem pevskem zboru. To je bilo okrog leta '50. Tudi hčerki radi pojeta. To nam je v rodu. Mama je bila dobra pevka in Repnikovi sestriči so tudi bili vsi dobri pevci.

Krajevna skupnost? Prej, ko sem bila še pri bratu v Podkraju, sem jo bolj občutila in v njej precej delala, in to zaradi tega, ker sem dobro poznala druge krajane. Posebno, ko smo bili še mladi in dokler se mladinska organizacija ni začela močneje organizirati v podjetjih, je bilo v Podkraju živo. Pa to je tudi, da je včasih v takih krajevnih skupnostih več ljudi živelo in delalo na zemlji, dandanes pa je vse na 'šihitu'. In bolj zagnani smo bili koj po vojni za politično delo; posebno mladi komunisti. To trdim iz izkušenj, saj sem v ZK že od '51. leta.

Ob tem naj omenim še nekaj! Včasih so tudi zapisniki sej enih in drugih organov bili drugačni, boljše. To lahko rečem, saj sem v bivšem Zunanjem obratu kakih 10 let imela veliko opravkov z zapisniki. Boljši zato, ker so vsebovali tudi povzetke razprav, zdaj pa v večini zapisnikov vidiš le suhoparno navedene točke dnevnega reda in sklepe, živo besedo pa najdeš le redko! Le zadnjič enkrat sem tamle, na oglasni deski v 'prezivnici', brala neki zapisnik, ki se mi je zdel takšen, kot zapisnik mora biti.

Če kdaj to komu rečem, navadno dobim odgovor: 'Včasih je bilo sej manj.'

A to ni res; tudi pred desetimi, dvajsetimi ali tridesetimi leti je bilo toliko sej! Je pa res, da sestavljanje zapisnikov ni enostavno in lahko, ampak terja svoj čas. Tega pa tisti, ki to delo samo nalagajo, ne vedo ali pa nočejo vedeti. Včasih, ko gledam tule pri nas Štajnerja, ki se mora kar naprej ubadati s sestavljanjem zapisnikov, se mi zasmili: ne sliši, ne vidi, neprestano grbanči čelo in si sega v lase, ko tuhta, kako bi kaj napisal, da bi bilo jasno in točno.

Res, tako delo večinoma vsi kar spregledajo, obvladali pa ga najbrž ne bi.

Nova organizacija REK Velenje? Delavci, kot sem jaz, smo dobili z njo veliko sprememb in dela. In če tega dela ne predvidiš in se nanj ne pripraviš, te lahko pokoplje. Jaz sem se tega zavedla in nujno potrebno delo zastavila vnaprej.

Kolikor vidim, pa se delavci tod okrog za marsikaj, kar je v zvezi z novo organizacijo, zelo zanimajo ... "

(rb)

Viktor Krašek:

25 LET DELA V JAMAH NAŠEGA RUDNIKA

Viktor Krašek je visoko kvalificirani delavec rudarske stroke, dela pa kot poslovodja v temeljni organizaciji RLV — Jama Preloge. V rudniku se je prvič zaposlil že poleti 1951. leta, od septembra 1955. leta dalje pa dela v njem brez prekinitve.

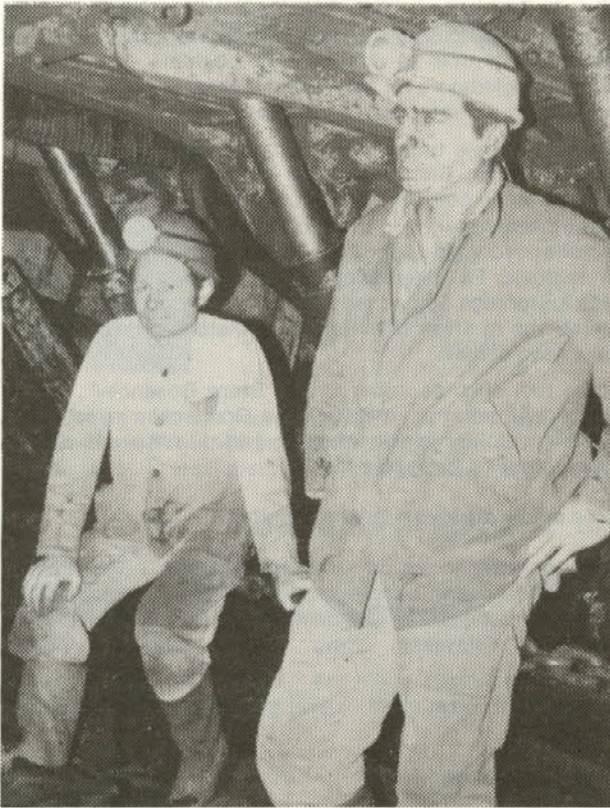
Rodil se je leta 1933 v Grižah pri Celju. Njegova mati je bila gospodinja, oče pa rudar, ki je rudaril v rudniku Zabukovica. To je tudi v precejšnji meri vplivalo na mladega Viktorja, da se je po končani osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Grižah, odločil za rudarski poklic.

"Takrat, v povojnih letih, je bilo težko priti do poklica," pripoveduje Viktor in nadaljuje: "Ko je poklicna rudarska šola v Velenju razpisala prosta učna mesta, sem se takoj prijavil. Tako sem se zapisal rudarskemu stanu. Šolanje ni bilo lahko, a lotil sem se ga z veseljem. Šolo sem končal 1951. leta, dve leti delal v škalski jami, potem pa odšel k vojakom. Po vrnitvi domov, leta 1955, sem se ponovno zaposlil v rudniku. Dva meseca sem delal kot drugopisani kopač, zatem pa so me dodelili za vodjo čela. To delo sem opravljal več let; najprej od 1956. do 1960. leta, nato pa od 1961. do 1963. leta. Leta 1959 sem opravil tudi izpit za strelnega mojstra, leta 1961 pa še izpit za visoko kvalificiranega delavca rudarske stroke."

Rudarsko nadzorniško šolo v Velenju je Viktor obiskoval v šolskem letu 1960/1961; torej takrat, ko se je v njej šolala prva generacija. Kot nadzornik je začel delati dobro leto po končani šoli, in sicer na mehaniziranem čelu. Pravzaprav je na mehaniziranih odkopih, na študijskih čelih, delal od vsega začetka; od takrat, ko so pričeli uvajati odkopno mehanizacijo v jamo. Bil je vodja čela, ko so pri rudniku dobili prvi zasekavalni stroj, "Lajko", pa hidravlično ščitno podporje OMKT in OKP. Modernizacije in razvoja rudnika se tako spominja!

"V našem rudniku smo pri tehnologiji pridobivanja lignita in mehanizaciji jame v razmeroma kratkem času naredili velik skok naprej. Od starinskih odkopov smo prešli na širokočeelno odkopavanje. Znatno napredek pa je pomenilo uvajanje sodobnega železnega podporja v jamo, še zlasti hidravličnega.

Najprej smo za dva odkopa nabavili hidravlično ščitno podporje OMKT, sovjetske proizvodnje. Ker smo ga dali v najbolj težaven del jame, ljudje pa tudi niso bili vajeni dela z njim, se sprva ni obneslo. Ob ponovnem polzkusu na lažjih mestih pa smo dosegali s tem podporjem znatno ugodnejše rezultate.

Desno Viktor Krašek, kakor smo ga srečali že pred dalj časa na enem od mehaniziranih čel v jami Preloge.

Seveda, priučevanje delavcev za delo z mehanizacijo je bilo od začetka težko. Za tako delo je treba namreč veliko znati, saj se naprave, ki veljajo mnogo denarja, ob nepravilnem ravnanju kaj hitro poškodujejo. Zato smo za delo na mehaniziranih odkopih vedno izbirali najboljše delavce, ki so najprej opravili potrebne teoretične tečaje, praktične izkušnje pa so si pridobivali ob vsakdanjem delu.

Delavci so se počasi privadili na mehanizacijo in dobili zaupanje vanjo, saj so uvideli, da na mehaniziranih čelih fizično manj trpijo. Tako smo ob večletnem prizadevanju na študijskih čelih dobili izkušene kopače, ki znajo delati z različnimi vrstami mehanizacije. V naši jami smo namreč morali zaradi izredno težavnih razmer preizkušati različna podporja. Od številnih bi omenil le HEMSCHIEDT pa DOWTY, s katerima dosegamo doslej najboljše rezultate."

Viktor Krašek je bil, kot smo že zapisali, dolga leta rudarski nadzornik. V teh letih je opravil tudi strokovni izpit in dopolnilni nadzorniški izpit. Zdaj je že šesto leto poslovodja mehaniziranega odkopa OKP; nazadnje v temeljni organizaciji RLV — Jama Preloge. Trenutno skrbi za čelo, na katerem dela 50 delavcev, že sredi julija pa se bodo vsi preselili na večje čelo v jami Pesje, kjer bo delalo še več delavcev.

Ko pripoveduje o današnjem rudarjenju pri nas pa predvidevanjih za prihodnost, ima njegovo, sicer vedno nasmejeno lice popolnoma resen izraz. Premišljena govorica in umirjene kretnje kažejo na bogate izkušnje, ki si jih človek lahko pridobi le z dolgoletnim delom. Iz teh izkušenj veje tudi tista njegova širina, s katero gleda na razna vprašanja.

Le z nekaj besedami ni moč opisati vseh njegovih misli o rudarski delovni zavesti, nagrajevanju rudarjevega dela pa prehajanju na 42-urni delovni teden; prav tako ne nanizati vse problematike v zvezi z invalidnostjo rudarjev in fluktuacijo delavcev, nabavo rezervnih delov za jamsko opremo in priznavanjem stroškovnih cen premoga — katero omenja; še manj pa pojasniti njegova mnenja o prizadevanjih rudarjev za prihodnost, ki so osredotočena na investicije za popolno mehanizacijo odkopov. Vendar pa kaže omeniti, da se z reševanjem takih in podobnih vprašanj Viktor pogosto srečuje tudi kot družbenopolitični delavec. O tej svoji aktivnosti pojasni le to!

"Že leta 1957 so me sprejeli v članstvo zveze komunistov. Naslednje leto sem končal politično šolo v Ljubljani. Zatem sem imel vrsto samoupravnih in političnih dolžnosti. Več mandatov zapored sem bil član rudniškega delavskega sveta, predsednik sindikata v obratu in namestnik predsednika rudniškega sindikata, sekretar osnovne organizacije ZK, član komiteja občinske konference ZKS Velenje in tako naprej.

Zdaj sem član izvršilnega odbora pri delavskem svetu SOZD REK Velenje za organizacijsko-kadrovska vprašanja in predsednik komisije za reševanje prošelj pri tem odboru pa predsednik komisije za stanovanjska vprašanja v delovni organizaciji RLV, predsednik delegacije TOZD za delegiranje v stanovanjsko in raziskovalno SIS, član nadzornega odbora pri Sindikatu delavcev energetike in premogovništva Slovenije; delam pa tudi v svetu krajevnih skupnosti Stara vas."

Potem Viktor Krašek razloži še to in ono o privatnem življenju. Najprej to, da ima družino, v kateri je zadovoljen. O družini nam zaupa tudi, da je žena šivilja v velenjskem Modnem salonu, starejša hčerka pa dela v Gorenju, medtem ko je mlajša trgovka pri velenjski Eri. Le-ta ima že svojo družino. Tako mu je v veliko veselje tudi vnukinja.

Nato pove, da stanujejo v svoji hiši ob Koroški cesti v Velenju, in doda, da se ob prostem času mnogo ukvarja s psom, nemškimi ovčarjem, ki ga je sam šolal. Viktor namreč sodeluje tudi v velenjskem društvu za vzrejo športnih psov.

Pa še eno dejavnost ima, ki ga zelo veseli! Zanima se za nogomet. Je član upravnega odbora nogometnega kluba Rudar. Zato tudi vztrajno spremlja prizadevanja njegovega moštva.

Za sklep pogovora pa naš jubilar dodaja še to!

"S svojim poklicem sem zelo zadovoljen. Navezan sem na jamo. Če vanjo ne grem le en dan, mi je dolgčas. Zato upam, da mi bo zdravje služilo še toliko časa, da bom v jami zdržal do upokojitve.

Vesel sem tudi, da je v teh 25 letih, kar delam v RLV, rudnik tako napredoval. Želim, da bi bili še naprej v vseh akcijah tako enotni in dosegali takšne uspehe kot doslej. Prav tako želim, da bi še mnogo rudarskih rodov za mano dosegalo takšne delovne jubileje, pred kakršnim sem zdaj tudi jaz."

Stojan SAJE

Franjo Mašek:

"HIŠNI" FOTOGRAF TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ IN KOTLOVSKI STROJNIK PRI NJENEM 335—MEGAVATNEM BLOKU

Ste po rodu Madžar, Čeh ali Srb?

"Vem, zakaj to vprašujete!" je začel Franjo Mašek in me strmo pogledal; najbrž zato, ker sem mu to vprašanje postavil takoj, ko sva sedla k pogovoru; na njegovem domu, v električnem bloku Cankarjeva 24 v Šoštanju.

"V mojih papirjih, ki jih ima kadrovska služba REK Velenje, ste najbrž videli, da ponekod piše Madžar, ponekod Čeh in ponekod Srb. A nič od tega ne drži. Res bi po materi lahko bil Madžar, po očetu Čeh, po rojstnem kraju — Šušari, vasi v Deliblatski Peščari; torej v Banatu — pa Srb. Vendar po izkušnjah, delu, mišljenju, srcu in duši sem bil in bom ostal JUGOSLOVAN. In to sem jim vedno dal vedeti tudi po uradih. Prav tako tudi otroka, sin in hčerka! 'Vpišite JUGOSLOVAN!' sem rekel povsod, kjer so me vprašali po narodnosti. A tega, kot ste videli, niso mogli razumeti; vsaj v Banatu ne, kjer sem živel in delal do sredine 1954. leta, ko sem bil star dobrih triindvajset let."

Kaj sta bila vaša starša po poklicu?

"Oče — po rodu Čeh, rojen v Romuniji, v kraju Garnic (izg. Garnik), okraj Moldava — je do 1947. leta delal pri motornih črpalkah po Banatu, s katerimi iz globokih tamkajšnjih vodnjakov (tudi do 50 metrov) črpajo vodo za živino in namakanje. Precej dolgo je delal tudi po banatskih silosih. Od leta 1946 naprej pa kmetuje na zemlji v okolici Banatskega Karlovca — kjer sem s starši živel skozi vsa leta — ki jo je dobil ob agrarni reformi. Te zemlje je okrog štiri hektare in pol. Podedoval bi jo lahko jaz, a je nisem hotel! Raje sem jo odstopil sorodstvu!

Zdaj te zemlje tudi oče ni več vesel, saj ima zaradi kmetovanja premalo delovne dobe za penzijo.

Mati — umrla je že — pa je bila Jugoslovanka madžarskega rodu in ni bila nikjer zaposlena. Doma je bila iz Jermenovcev, vasi severozahodno od Vršca, znani po močnem naftnem vrelcu. Ta vas je bila pred vojno zelo vase zaprta; vas samih Madžarov, ki se niso hoteli mešati z drugimi narodnostmi."

Kakšna je bila vaša poklicna pot?

"V Beli Crkvi sem se izučil za strojnega ključavničarja. Potem sem skoro ves čas, dokler nisem prišel v Slovenijo, delal kot strojnik v kmetijskem kombinatu Peščara pri Banatskem Karlovcu. Le na delovni akciji na avto cesti "Bratstva in enotnosti" in pri vojaki sem bil vmes.

Kakšno delo sem imel v tem kombinatu? Delal sem v strojnem parku; osem ur samo pozimi, v času del na poljih in spravila pridelkov pa od 16 do 20 ur na dan. Najhuje je bilo prva leta, ko smo imeli še stroje izpred vojne. Nič boljše pa ni bilo tudi takrat, ko so te stroje zamenjali s stroji z

Vzhoda, saj smo stroje, ki so prišli iz Sovjetske zveze in drugih vzhodnoevropskih držav — čeprav so bili novi — morali kar naprej popravljati. Več kot leto dni pa tako niso zdržali. Mislim, da je to že bila neke vrste sabotaža, ki se je odkrito pokazala potem, ko se je začela informbirojevska kampanja proti Jugoslaviji. Na srečo pa smo med to gonjo dobili Unrino pomoč v strojih, ki so bili nekaj čisto drugega. In tudi hrano smo dobivali od Unre, ker je takrat tudi v Banatu bila zanjo trda."

Kdaj ste začeli delati pri TE Šoštanj?

"V delovni knjižici mi piše: 5. december 1956; v resnici — kot delavec zagrebške Jugomontaže, monter — pa sem začel delati že aprila 1955. Z namenom, da se zaposlim kot monter — pri izgradnji prve faze elektrarne — pa sem prišel v Šoštanj že prej. Vendar na gradbišču elektrarne še ni bilo potrebnega materiala za nas monterje, zato nas je Jugomontaža začasno posodila šoštanjškemu Gradisu, izvajalcu gradbenih del pri graditvi prve faze elektrarne.

Na kaj se nanaša datum 5. december 1956? Takrat sem začel delati v že zgrajeni prvi fazi. Najprej kot obratni ključavničar; ko pa sem marca 1961 opravil strokovni izpit za visoko kvalificiranega ključavničarja in februarja 1962 še za kotlovskega strojnika, sem ves čas bil kotlovski strojnik, in to vedno pri nanovo zgrajenih blokkih. Tako sem zdaj kotlovski strojnik pri novem, 335-megavatnem bloku; vseh 22 let, kolikor jih imam v TE Šoštanj, pa delam v turnusih.

Kako se obnaša najnovejši blok? Pri njem je veliko avtomatike. A še tako dober avtomat včasih zataji. In to predvsem zaradi tresljajev med obratovanjem! Kar se tiče kotla, pa je treba reči, da je zelo elastičen.

Če me ob kakšni večji okvari zagrabi panika? To pa ne. Panika je le znak neizkušenosti. Moram pa reči, da je delo, kot je moje, zaradi enoličnosti sila ubijajoče. Najbolj prizadene živce, krvni obtok in oči. Mene počasi srce izdaja in vedno hujše krčne žile imam. To so pač značilne telesne okvare nas, ki delamo v posadkah blokov. Mene daje tudi to, da kljub nočnemu delu podnevi ne morem spati. Za komandno mizo pa sem rad zelo previden. Še med malico se ne premaknem od nje, čeprav se mi kdo včasih zaradi tega smeje. A če se smeje, se vedno ne zadnji. Se je že zgodilo, da je ravno takrat, ko je kdo šel malo proč malicat, bilo kaj narobe.

Seveda pa naše delo ni tako težko in grobo kot delo rudarjev. Mi, 'pogonci', vedno pravimo: pa čeprav bi navaden rudar zaslužil poldrugi stari milijon, bi mu ne bili nevoščljivi. Še več prostega časa, kot ga ima zdaj, bi mu zraven privoščili. To pa je seveda odvisno od tega, kakšna je organizacija dela.

Ob tem še tole! Po Ljubljani so bojda govorili, da se TEŠ in RLV sovražita. TEŠ in RLV; koga so mislili? Nas, delavce v elektrarniških obratih, in rudarje? Neumnost! Ali sam štrene mešajo? Če se res kdo sovraži, potem se le skupinice ljudi, ki se bojijo za položaje. Vsi, ki moramo iz dneva v dan res delati, pa se nimamo za kaj bati; delo nam ne uide.

Z ozirom na to, pozdravljam pobude, kdor koli jih je že dal, da se bi naj delavci TEŠ in RLV večkrat med seboj obiskovali!"

Pa vaša strast — fotografija?

"Ja, res je to moja strast! Žena mi pravi — bolj napol zares: 'Če ne boš s tem malo nehal, bom od tebe šla!'

Če je žena doma? Ne, v elektrarni dela. Čisti. Otroka? V šoli sta. Hčerka, Marina, hodi v celjsko pedagoško gimnazijo. Sin, Bojan, pa končuje prvi letnik elektrotehniške srednje šole pri RŠC, šibki tok. Oba se ukvarjata tudi z glasbo. Hčerka ima električne orgle, sin pa igra v velenjski rudarski godbi; z njo bo letos šel na svetovno prvenstvo takih godb. Otroka sta pridna in poštena!

Fotografiram za elektrarno in vse, kar se dogaja v zvezi z njo pa Družmirjem, ki se zaradi odkopavanja lignita pogreza.

V elektrarni gre v glavnem za tehnično fotografijo. Ko me pokličejo, pridem in drugi dan so slike že narejene.

Na slikah — nekaj lahko že naokrog po stenah v tej sobi vidite — imam prizore iz vseh faz izgradnje elektrarne. Enako tudi večje spremembe Družmirja od začetka ugreziranja! Te spremembe sem začel spremljati tudi s filmsko kamero. A to je tako drago. Ko bi mi kaka organizacija priskočila na pomoč, saj bo nekoč tak film imel zgodovinsko vrednost!

Filmska kamera, ki jo imam, je znamke BOLEX. Imam pa še tri fotografske kamere, od katerih je ena MINOLTA, športna, z vsemi pritliklinami. Teleobjektiv je tak, da lahko tudi znamke preslikavam. Za to kamero, skupaj s pritliklinami, sem varčeval cela 3 leta in odšel za vse skupaj 2 milijona 600 tisoč starih dinarjev.

Zaradi stroškov s fotografijo smo doslej le trikrat bili na morju.

Zakaj sem se navdušil za fotografijo? Iz mladih let imam le dve sliki in zato sem odrasel hotel to nadomestiti. Kupil sem si navadno 'boks' kamero, se sam slikal, na samo-sprožilec, in slike so se mi posrečile. Veselje zaradi tega pa se je počasi, ob novih uspehih, spremenilo v strast.

Temnica? Za temnico imam kar kopalnico.

To z Družmirjem pa je po eni strani velika tragedija. Res je, ljudje so dobili drugo zemljo, v Šentilju ali drugje, in denar za nov dom in gospodarska poslopja. A vedno še pridejo pogledat v svoj pravi domači kraj. Neko staro ženo je bojda domotožje celo pokopalo.

Nekateri pridejo tudi k meni, ker vedo, da spremljam propad Družmirja. Stari Jonko, na primer, hoče imeti sliko razvalin svoje domačije z jezerom zraven, ki je nastalo zaradi ugrezavanja tal, in z izredno jasno ulovljenim odsevom razvalin v vodi. In tudi sliko Jonkove lipe imam, ko se je že nagibala. Pa slike ostankov Bodjanove hiše imam, starega kulturnega doma med rušenjem, pokopališča tik pred opustitvijo in stvari iz porušene šmihelske cerkve, ki niso šle v novo cerkev.

Imam tudi sliko še dobro vidne 'Steze Bosancev', kakor smo pravili poti med elektrarno in Gradisovim naseljem v Šoštanju, dokler je bilo vmes še polje. In 'Kavurič Siti' z višine dimnika tretje faze idr."

Vaše delo v družbenih organizacijah?

"Sem poverjenik ene od sindikalnih skupin v TE Šoštanj — TOZD II in član izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v tej TOZD pa delegat v delavskem svetu te TOZD in delavskem svetu delovne organizacije TE Šoštanj.

S katerim problemom si najbolj belimo glave v elektrarni? S 'pufl'!"

Vaše posebne želje?

"Več razumevanja, zaupanja, složnosti in sodelovanja med vsemi, ki smo združeni v REK Velenje! In da bi TE Šoštanj ter celotni REK Velenje in občina Velenje na Šoštanj kot kraj, kjer živijo ljudje, ne pozabili!" (rb)

Po vojni sem obiskoval osnovno šolo v Velenju. Bila je približno tam, kjer danes stoji blagovnica Standard. Po končanih petih razredih osnovne šole, sem opravil še štiri razrede nižje gimnazije in to šolo končal z odličnim uspehom. Zato so mi leta 1953 v nekdanji velenjski termoelektrarni predlagali, da bi se pri njih izučil za strugarja. Ta predlog sem z veseljem sprejel, saj nisem imel možnosti, da bi prišel do kakega drugega poklica."

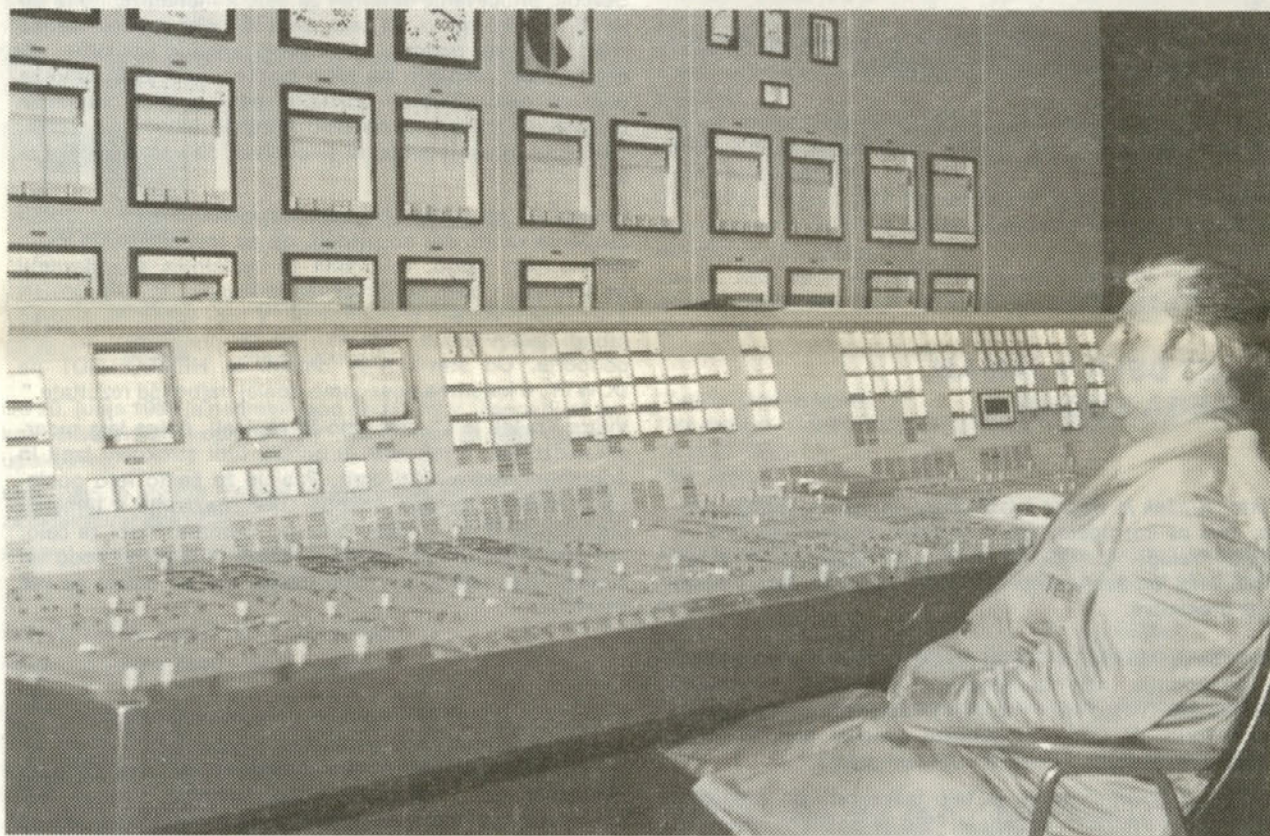
Takrat, ko se je Herman učil za strugarja, so vajenci dopoldan delali, popoldan pa hodili v šolo. Tako je vsak dan zjutraj pešočil v Šoštanj, kjer je delal v delavnici elektrarne in izgradnji. Po napornem delu se je vračal domov, ob popoldnevih pa sledil pouku in se učil.

Šolo je končal leta 1956, zatem še dobro leto delal v TE Šoštanj kot strugar pomočnik, nato pa je odšel k vojakom. V začetku 1960. leta, po vrnitvi od vojakov, se je zopet zaposlil kot strugar v remontni delavnici TE Šoštanj.

"Mnogo različnih izdelkov smo naredili za izgradnjo prve in druge faze TE Šoštanj v naši delavnici," se spominja Herman. "Predvsem smo izdelali veliko montažnih pripomočkov in raznih konstrukcij pa delov za parovodni sistem. Pri teh delih, ki so bila mnogokrat tudi fizično naporna, smo v glavnem delali delavci iz naše doline. Včasih, posebno pri poizkusnih zagonih posameznih naprav elektrarne, smo delali tudi po več dni skupaj. Ob tem, ko smo sodelovali pri izgradnji šoštanjске elektrarne, pa smo skrbeli še za vzdrževanje TE Velenje."

Herman pa ni samo delal! V njem že od nekdaj bdi želja po dopolnilnem izobraževanju in izpopolnjevanju. Tako je ob delu obiskoval tehniško srednjo šolo strojne stroke v Celju in jo leta 1963 uspešno končal.

Leta 1964 je postal vodja transporta premoga od rudnika do termoelektrarne. To delo je opravljal dve leti; v jeseni 1966. leta pa so ga premestili v investicijsko skupino, ki

Franjo Mašek kot kotlovski strojnik za komandnim pultom v toplotni komandi TE Šoštanj IV.

Herman Ostrovršnik:

20 LET DELA V DELOVNI ORGANIZACIJI

Herman Ostrovršnik je strojni tehnik, dela pa kot obdelovalec projekta kotlovskega pogonov v TE Šoštanj — TOZD Inženiring. Kot vajenec nekdanje velenjske elektrarne je leta 1953 začel delati že pri izgradnji prve faze TE Šoštanj, delavec šoštanjске termoelektrarne pa je postal septembra 1956. Po odslužitvi vojaškega roka dela v elektrarni neprekinjeno od januarja 1960 naprej.

V šoštanjski termoelektrarni sva se srečala že nekajkrat; čisto mimogrede, ko sem se ob izgradnji, preizkusih in zagonu nove faze TE Šoštanj mudil v tedanjem investicijskem sektorju. Prvič sva govorila letos spomladi ob okvari in pregledu mlinov za premog četrte faze. Zadnjič sva se srečala na njegovem delovnem mestu, v upravni stavbi šoštanjске termoelektrarne, da se pogovoriva o njegovi življenjski in delovni poti. Takole je tekla beseda o tem!

"Rodil sem se v Velenju leta 1937," je Herman začel o svoji mladosti. "Sem tretji od štirih sinov. Starši so bili obrtniki. Zelo dobro se spominjam otroštva; še posebno izbruha vojne, strahovanja okupatorja, omejenega gibanja in lakote. Vsa naša okolica je bila namreč močno revna.

je sodelovala pri izbiri ponudb za izgradnjo tretje faze TE Šoštanj. Ta skupina je v glavnem obdelovala razne variante glede velikosti bodočega termoelektrarnega objekta.

Po letu 1969 je najprej začel delati kot nadzorni referent in nato kot nadzorni inženir za pogone kotlov tretje in četrte faze TE Šoštanj. Zdaj nosijo njegove delovne naloge skupni naziv "obdelovanje projekta kotlovskega pogonov".

"Moje delovne obveze," je pojasnil Herman, "so dokaj raznovrstne in pestre. Predvsem gre za kontrolo izpolnjevanja obvez, ki se nanašajo na pogodbeno dela pri četrti fazi; to je za nadzor pri montažnih delih oziroma izpolnjevanju garancijskih obveznosti firme Sulzer. Tak nadzor seveda zahteva stalno prisotnost na gradbišču in v obratih.

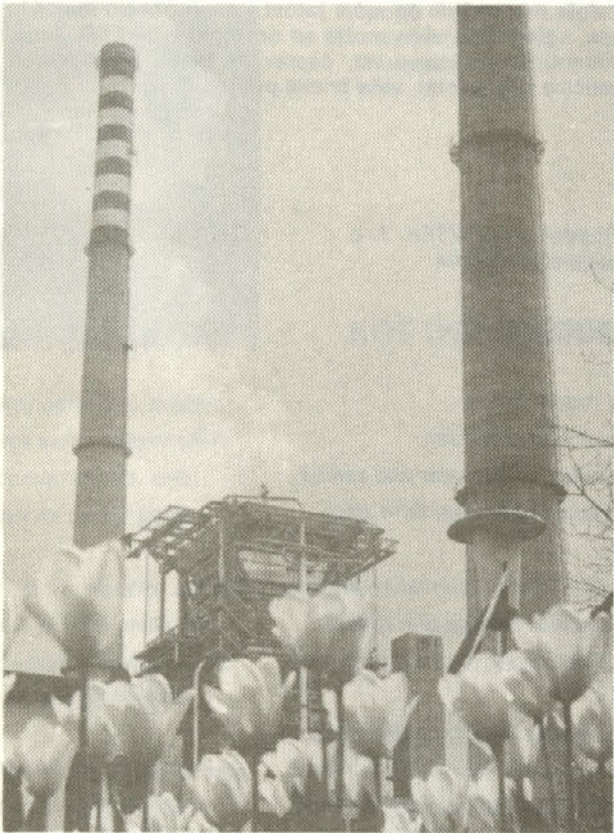
Obenem sprejemam predstavnike domačih ter tujih firm, ki za našo elektrarno proizvajajo razno opremo in opravljajo različna dela, ter skrbim za obiske inšpekcijskih služb.

Ob delu pa imam še razne zadolžitve v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, iz katerih izvirajo naloge, ki jih je treba prav tako dosledno uresničevati kot delovne obveze."

O družbenopolitični aktivnosti Hermana Ostrovršnika bi lahko popisali nemalo papirja, saj ima že vrsto let več funkcij tako v okviru delovne organizacije kot krajevne skupnosti. Od njih naj naštejemo nekaj pomembnejših!

V TE Šoštanj je bil večkrat član delavskega sveta in njegovih izvršilnih organov, zdaj pa je delegat v delavskem svetu temeljne organizacije Inženiring.

Lepota in moč! (Slika L. Ojsteršek.)

Član ZK je postal 1957. leta. Leta 1965 je bil sekretar osnovne organizacije ZK v TE Šoštanj, večkrat pa tudi član sekretariata ZK. Lani so ga izvolili za sekretarja osnovne organizacije ZK v temeljni organizaciji Inženiring, od leta 1975 pa je tudi sekretar konference osnovnih organizacij sindikata v TE Šoštanj.

V krajevni skupnosti Velenje — desni breg je bil v minulnem mandatnem obdobju član sveta krajevne skupnosti, že peto leto pa je delegat v zboru krajevnih skupnosti velenjske občinske skupščine.

Da je Herman Ostrovršnik dokaj aktiven, dokazuje še nekaj! Poleg raznovrstnih zadolžitve najde čas tudi za strokovno izpopolnjevanje. Tako se je med delom v šoštanjski termoelektrarni udeležil več raznih strokovnih tečajev doma in na tujem, lani pa je opravil pri gospodarski zbornici Slovenije v Ljubljani strokovni izpit.

Preizkušal se je že tudi na področju racionalizatorstva. Skupaj s sodelavcem Jožetom Dermolom je bil v letu 1976 nagrajen za racionalizacijo "Prekritje bunkerjev za premog".

O delu v termoelektrarni danes in v prihodnosti je Herman še povedal!

"Delavci v temeljni organizaciji Inženiring smo tesno povezani; in to tako delovno kot tovariško, saj večino nas združujejo dolgoletna skupna prizadevanja.

Bodoče delo naše temeljne organizacije pa je usmerjeno na dve poti. Prvič k investicijskim delom v Šaleški dolini

HERMAN OSTROVRŠNIK — Najbolj prijetni so zame trenutki, ko vse elektrarniške naprave nemoteno obratujejo.

pod okriljem našega kombinata in najožje družbeno-politične skupnosti, drugič pa k investicijski izgradnji termoelektrarnih objektov za celotno Slovenijo, ko bo ustanovljena delovna organizacija za investicije pri sestavljeni organizaciji elektrogospodarstva Slovenije.

Če gledam osebno, bi mi stalna zaposlitev pri objektih po vsej naši republiki vsekakor manj ustrežala kot zdajšnja. To je razumljivo ne samo zaradi moje tesne povezanosti z rojstnim krajem, ampak tudi zaradi doma in družine v Velenju."

O Ostrovršnikovi družini naj zapišem le to, da je Hermanova žena učiteljica predmetnega pouka na četrti osnovni šoli v Velenju in da imata dve hčerki; starejša, Donata, je končala osmi razred osnovne šole; mlajša, Ksenija, pa prvega.

Stanujejo v svoji hiši — v Stanetovi 46 v Velenju; to je za velenjskim kotalkališčem. Prav urejanje notranjosti in okolice hiše pa Hermana najbolj zaposluje v prostem času.

Svojo pripoved je moj sobesednik končal z mislimi o svojem jubileju. "V veliko zadovoljstvo mi je, da delam že toliko let v naši delovni organizaciji," je poudaril in nadaljeval: "Prav tako me navdaja z zadovoljstvom to, da ta jubilej praznujem kot delavec REK Velenje; delavec kombinata, v katerem sta proizvodnja primarne in sekundarne energije tesno povezana med seboj.

Adi med svojimi platni

Dodam naj še to, da so zame najbolj prijetni trenutki, ko vse elektrarniške naprave nemoteno obratujejo. Za to si bom prizadeval tudi v bodoče. Osebno pa je moja največja želja za prihodnost še nadaljnje izobraževanje."

Stojan SAJE

Risar in umetnik

ADI PIRTOŠEK

Risanje jamskih kart in osnovnih matric o stanju etaž pa situacijsko slikanje nezdod v jami, torej izdelovanje in vodenje jamomerske dokumentacije — to so njegove glavne delovne naloge, ki jih v jamomerstvu našega rudnika opravlja že skoraj dve desetletji. Toda izpolnjevanja teh nalog ne jemlje kot službo, ampak kot predajanje poklicu, ki mu pomeni temeljni smisel življenja.

Prav zaradi te odlike je Adi Pirtošek daleč naokoli znan kot izredno dober delavec, zaradi svoje nadarjenosti za risanje in likovno ustvarjanje nasploh pa tudi kot umetnik. Mnoge njegove drobne likovne izdelke — razne diplome, embleme, plakate in ilustracije v našem glasilu, prav dobro poznamo. Manj pa vemo o drugi plati njegove likovne ustvarjalnosti, o njegovem pravem umetniškem izživljanju. Predvsem zato pa vam ga tokrat predstavljamo!

Vsak ustvarjalec ima svoje vzornike, pri katerih se uči, zgleduje in išče inspiracijo za lastno ustvarjalnost. Tako tudi Adi. Od naših, slovenskih slikarjev občuduje predvsem vodjo impresionistične skupine — Riharda Jakopiča, ilustratorja realistične tradicije — Maksima Gasparija, in pobudnika razvoja slovenske grafike — Božidarja Jakca; med jugoslovanskimi likovniki pa mu je zgled hrvaški kipar Antun Augustinčić. Od tujih likovnih umetnikov so mu najbolj pri srcu italijanski renesančni kipar, stavbar, slikar in pesnik — eden največjih genijev evropske umetnosti, ki je pokazal pot iz renesanse v barok — Michelangelo Buonarroti; italijanski slikar in arhitekt, mojster visoke renesanse — Raffaello Santi; in italijanski slikar, glavni mojster beneške renesanse — Tizian. Človek, ki ga bo vedno občudoval, zanj najbolj cenjeni umetnik in največji vzor človekove sposobnosti, pa je Michelangelo.

O tem mi ves zagret pripoveduje takoj zatem, ko me sprejme v svojem stanovanju v Kraigherjevi ulici v Velenju. Njegova žena Marica je z dveletnim sinom Urošem ravno na sprehodu.

Popolni mir v sobi in nemo izzvenenje Adijeve navdušenosti za likovna dela; za vse tisto najlepše, kar lahko izurjena roka izrazi s pomočjo čopiča in barv, prevzameta tudi mene; še posebno, ko mi po trenutku molka začne razkazovati nekatere od svojih številnih izdelkov, ki jih še hrani doma. Vidim njegove prvence, deške risbe, zatem raznovrstne skice in osnutke, portrete v raznih tehnikah pa oljne slike z motivi tihožitja in krajin. Živa razlaga o ustvarjanju teh slik pa me prevzame v tolikšni meri, da pozabim celo na

zapisovanje tega, kar mi pripoveduje. Oba se tudi šele čez čas spomniva na kavo, ki jo je skuhal ob mojem prihodu in naju čaka na mizi.

Ko sediva za mizo, začneva pogovor o njegovem življenju in delu. "Izhajam iz delavske družine," pripoveduje. "Mama je bila gospodinja, oče pa rudar; rodil se je v Šoštanju, delal pa v velenjskem rudniku, in to vse do vdora vode v jamo 1918. leta. Potem se je naša družina preselila v Migojnice pri Grižah, oče pa je začel delati v rudniku Zabukovica.

Pri hiši je bilo pet otrok. Jaz sem se rodil 1. julija 1941. leta v Migojnicah. V osnovno šolo sem štiri leta hodil v Griže, štiri pa v Žalec. Nato sem šolanje nadaljeval v obrtni šoli v Žalcu, kjer sem se izučil za keramičnega slikarja."

Risanje ga je veselilo že v ranem otroštvu. Ko je hodil na pašo, je večkrat imel pri sebi kak papir in svinčnik. Risal je, kar je opazil okrog sebe; največ živali in ljudi; njihove poze in gibe.

V obrtniški šoli si je pridobil osnovne pojme iz slikarstva. V glavnem je slikal na steklo in porcelan; predvsem razne vzorce in ornamente na keramične izdelke. Ker pa keramični industriji takrat ni šlo najboljšo, je po šoli težko dobil delo v svoji stroki. Tako je leta 1959 prišel v Velenje in se zaposlil kot tehnični risar v jamomerstvu našega rudnika.

"Dolgo časa sem potreboval, da sem se privadil novemu poklicu in delu," je priznal. "Kakih pet let je minilo, da sem se vživel v novo delo. Za tako delo je namreč treba jamo poznati do podrobnosti, vsak trenutek slediti spremembam v njej in biti predvsem zelo natančen. Seveda pa se da tudi v delo, ki je največkrat povezano le s tehniko, vnesti nekaj

umetniškega izraza; največ pri situacijskem slikanju nezgod v jami, saj to delo terja poznavanje jame, dobre predstave situacij in obvladovanje risanja ljudi.

Zdaj v oddelku jamomerstva delamo štirje risarji, poleg nas pa so še tehniki, figuranti in drugi. Vseh delavcev nas je 25. Pri delu smo dokaj tesno povezani, saj je vodenje jamskih kart kolektivno delo.

Povem naj tudi, da smo pri vodenju jamomerske dokumentacije naredili v tem času, kar delam pri rudniku, velik napredek. Karte so danes mnogo bolj dodelane; pa tudi kvaliteta drugih izdelkov, predvsem situacijskih slik nezgod, je mnogo boljša.

Ob tem delu sem zelo zadovoljen. Mislim tudi, da ni naloge, ki bi mi delala kake posebne težave."

Potem pogovor presukneva zopet k njegovemu umetniškemu ustvarjanju in Adi začne pripovedovati, kako se je po prihodu v Velenje zelo posvetil tudi izobraževanju o likovni umetnosti. Prebral je mnogo literature s tega področja, zbral razne reprodukcije iz revij in knjig ter jih do podrobnosti preštudiral. Največ pa je risal. Za podlago je v glavnem uporabljal papir ali platno. Od barvil je preizkusil vse od svinčnika, oglja, pastele, tuša, vodene barve in tempere do oljne barve. Od vseh tehnik slikanja, ki jih je vadil, pa sta mu še danes najljubši oljno slikarstvo in grafika; to je izdelovanje risb, največkrat s svinčnikom ali tušem.

"Najbolj resno sem začel risati in slikati med služenjem vojaškega roka, to je v letih 1962 — 1964," mi pripoveduje, ko mi kaže zbirko fotografij svojih del, med katerimi je na prvem mestu fotografija portreta maršala Tita, ki ga je naslikal kot vojaka. "To delo mi je izmed del, ki sem jih napravil v tem obdobju, najljubše," poudari. Gre za veliko oljno sliko, ki danes visi v galeriji doma JNA v Zagrebu. Sicer pa je v vojski izdelal še prek trideset drugih oljnih slik.

Tudi v vseh poznejših letih je mnogo ustvarjal. Vendar točnega števila risb in slik, ki jih je izdelal, se ne spominja.

"Najbolj hvaležni motivi," pravi, "so ljudje, saj v portret lahko vneseš ne samo znanje, ampak tudi odnos do človeka. Na primer, najtežje je narisati človeške oči, a če jih 'zadaneš', lahko dajo poseben izraz celemu portretu; lahko izražajo otroško razigranost, dozorevača čustva ali pa starčevsko ravnodušje.

Rad pa slikam tudi naravo; mrtvo ali živo. Tihozitje je poseben del umetnosti," mi govori in kaže na oljno sliko nad nama, s katero je upodobil skledo sadja.

"Naslikati grozd ali jabolko ali hruško, da bodo taki, kot so v resnici, ni najbolj enostavno," mi razlaga še naprej, ob tem pa se pošali, da je pojedel kar tri grozde, preden je nastala slika, ki jo gledava.

Pokrajinskih motivov ima doma bolj malo, in sicer zato, ker velikih oljnih platen nima kje hraniti. "Prej, ko sva z ženo bila še sama," pravi, "sem slikal v otroški sobi. Ko se nama je pred dvema letoma rodil sinek, pa sem se moral umakniti v klet, in to zato, ker imajo sveže barve preveč močan vonj, pa tudi zato, ker bi otrok, ki ga vse zanima, lahko moji umetnosti dodal še kaj svoje."

Prostor za ustvarjanje — to je največja Adijeva želja za prihodnost; tak prostor, da bi lahko v njem slikal in hranil dokončana dela. Zdaj namreč mnoga dela proda ali kar podari prav zaradi stiske s prostori; seveda pa nekaj del proda tudi zato, da si povrne vsaj del stroškov, ki jih terja njegov dokaj drag konjiček.

Potem razpredava še o današnjem odnosu ljudi do likovne umetnosti; o tem, koliko kvalitetnih del je mogoče kupiti, a ljudje še vedno segajo po kiču.

Ko se tako pomenkujeva, mi pogled zopet uide k njegovim platnom in se ustavi na čudoviti pokrajinski sliki v oljni tehniki. Vidim, da je naslikana šele pred kratkim, saj še ni uokvirjena. Mogočne stene Jalovca, rjavordeči macesni pod njimi pa modro jezerce na Slemenu stojijo kot v resnici pred mano. Ob tem me prevzame spoznanje, da je Adi Pirtošek res umetnik! Obenem pomislim, da bi bilo prav, če bi njegova dela tudi širša javnost bolje poznala.

"Svojih del še nisem nikoli samostojno razstavljal. Morda jih bom kdaj pozneje, v zrelejših letih," sklene svojo pripoved Adi; ker jo tudi mora, saj se njegov sinek, ki se je medtem vrnil s sprehoda z materjo, vse bolj vztrajno suče okrog njega in si očitno želi vso očetovo pozornost preusmeriti nase.

Stojan SAJE

Prihodnjič nadaljevanje!

Srečno!

Žalost nas vseh in še večja žalost v srcih trpečih mater in žen, katerih sinovi in možje so omahnili v jami. O, žene, matere! Z vami smo vsi, čeprav ne bomo nikoli dojeli veličine vaše pesmi, vaše bridke pesmi ...

Bogdan MAKOVŠEK, 1. a
gimnazije Velenje

RUDAR

V rudnik teman

vsak dan, vsak dan.

Koplje in vrta rudar pod zemljo,
vrta in koplje nam črno zlato.

Vsak hip nad njim lahko strop se podre,
vsak hip lahko ga plin zaduši,
nikdar ne ve, kje smrt nanj preži.

A vendar ves črn koplje rudar,
delo prešlo mu je v kri in meso,
teško zaslužen njegov je denar,
a vendar on ljubi poklic svoj zvesto.

Spet se odpravlja pod črno zemljo.

V rudnik teman

vsak dan, vsak dan.

Boris SALOBIR, 3. a
gimnazije Velenje

MODRE VEZI

Jutro je. Počasi vstaja, in sonce se smešlja z zlatim obličjem kot dobro zloščena trobenta. Pod mojim oknom, ki gleda na tako luknjasto cesto, da še komaj drži avtomobile, je zbrana gruča mož — rudarjev, ki veselo razglabljujejo o tem in onem in o modrem avtobusu, ki naj bi vsak čas pripeljal.

Mimo čakajoče skupine prihrumi motorist in vsi se mahoma ozrejo za njim, ker nihče noče zamuditi veličastnega prizora. Potem vsi ocenjujejo motor: "Ja, dobra stvar, in pospeški; benti kok to gre!"

Minilo je nekaj minut. Po cesti se počasi premetujejo avtomobili. V njih se peljejo neznan ljudje, ki se ozirajo na rudarje, ti pa čakajo svoj modri avtobus. "A ni tale bogi?" pade med rudarji posmešljiva pripomba na račun voznika, ki prav nerodno vodi "škatico na kolesih" skozi vrvež. Vsi se zarežijo, v tem hipu pa se na dalnjem obzoru prikaže moder, težko pričakovani avtobus. Pripelje do njih, spravijo se vanj — in tako se ponavlja od postaje do postaje prometne žile, ki rudarje vodi in združuje v en cilj: v delo v jami, kjer solidarni in pridnih rok želijo pridobiti čimveč premoaga.

Iz vseh strani naše občine dan na dan vozijo taki modri delavski avtobusi do jaškov v Prelogah in Škalah, kjer podzemlje odpira rudarjem svoje žrelo in poti do kruha, dolini pa omogoča razvoj, ki zbujajo ponos in občudovanje. Vsak dan gredu rudarji tako na delo. Njihove oči veselo žarijo, v njihovih srcih je pogum in v njihovih rokah moč zlatokopa za črno podzemsko zlato. Vsi, bodisi stari ali mladi, delajo in se potijo, in njihov znoj kaplja na lignit, ki vpija vase trud in temno podzemsko trpljenje. Kakor je bil zapisal Župančič: "... od štirih do ene ..." in naprej do večera pa spet "... od osmih do treh ..." — vedno se sučejo ogromna kolesa izvoznih strojev, ki kot velikanske črpalke dvigajo na svetlo plod truda rudarjev.

Jama, medla svetloba jamskih svetilk in trdo delo: vsi za enega, eden za vse. Pa zavest, da lahko hipoma pride do nesreče. A na to rudarji rajši ne mislijo, zakaj potem bi vse življenje živeli v strahu. Mislijo raje na delo in na konec izmene in "modre vezi", ki jih bodo odpeljale domov, kjer jih čaka še toliko drugega. Vrtnički, vrtni in dreve krog njihovih domov — ničesar ne more brez njih. V delu in skrbi zanje se izgubljujejo temne misli rudarjev, in pod njihovimi rokami, ustrojenimi s črnim premogovim prahom, postaja zemlja voljna in rodovitna.

Zvečer, ko ležejo k počitku in z zatisnjenimi očmi premišljajo, pa se jim za vekami riše jutro in prvem soncu, ko bodo svojim prijateljem med potjo na delo tako pripovedovali o svojih in svojem domu, da še vedeli ne bodo, kdaj so prišli v jamo.

Lep je rudarski poklic, čeprav je težak. Zato je škoda, da je danes vse težje vneti mlade ljudi za delo na premoagu, največjem bogastvu naše doline.

Prispevki mladih iz šol v naši občini

Irena GOLOB, 1. a
gimnazije Velenje

ŽALOSTNA, BRIDKA PESEM

Premog. Lep je, motno sijoč, ko ga opazujem ob dnevih, ko sonce s svojimi žarki boža vse, kar je na zemlji. In dober je, premog. Daje nam toploto, elektriko. Pravzaprav, dobra je zemlja, ker nam daje premog; dobri so rudarji, ker odkopavajo za nas v temnih neдрjih zemlje to črno zlato. Hvaležni smo vsem — zemlji, rudarjem, premogu. In ker vemo, kaj vse se lahko zgodi pri pridobivanju pod zemljo, se nam zdi, da je premog še toplejši, še bolj sijoč. Saj zanj so dali rudarji nekaj sebe, svojega življenja. Včasih dajo zanj tudi svoje zdravje. Lahko tudi omagajo v boju z zemljo, ker ji ne morejo iztrgati bogastva, toplote. Če omahnejo, omahnejo plemeniti. Vendar zgoraj, kjer sije sonce, ostanejo vdove, otroci sirote. Res je, ne ostanejo sami, brez pomoči; a kaj, ko njihovega moža, očeta ni več. In vdove pojejo tožno, ljubečo pesem, in solze jim gladijo gube na licih, ki jih je vklesala žalost. Pele bodo to pesem, dokler bodo odprti rudniki, to pesem žalosti, bridkosti...

"Vedno, vedno sem se bala," mi je pripovedovala. "Bala sem se ogromne moči zemlje. Bila sem ljubosumna, kajti, kaj bi lahko jaz, reva, proti tej veliki materi, ki nas je vse rodila in nas hrani, greje — če bi hotela mojega moža. Vsako jutro sem ga hotela z objemom zavarovati. In ko je odšel, se mi je nemir naselil v srce, ki mi je bilo kot kladivo po nakovalu in upalo. Upalo je do opoldne, do dveh, ko je prišel domov. Takrat sem šele zaživela; prej, prej sem bila mrtva.

O, pa je prišel tisti dan. Obšla me je zjutraj huda slutnja, ko je odhajal. Pa sem jo odgnala z zamahom roke, pa sem jo zatrla, umorila v kali. Mislija sem, lažna slutnja — pa ne! Kako le sem lahko podvomila v moč Zemlje, ki mi ga je ta dan, ko se mi je zatrla slutnja kljub kljubovanju razlila po mislih, vzela; vsrkala njegovo življenje v svoje neдрje. O, Zemlja! Zakaj? Vrni ga! Ne veš, kako je bilo, ko so opoldne namesto njega stopili v kuhinjo, kjer je na mizi stala zanj pripravljena jed, črni možje temnih obrazov in rekli, mi povedali o tvoji zlobnosti. O, Zemlja! Slutnja, razlita po mojih mislih, se je spremenila v resnico, v bol. Hotela sem zakričati, kričati, izkričati svojo bol, svojo žalost. A nisem mogla, bila sem prepolna žalostne pesmi, da bi jo lahko vrgla na plan. Bila je moja žalost prevellika, da bi lahko kričala ali jokala. Resnica me je uklenila, resnica in skrivnost zemlje."

Sabina RAMŠAK, 3. a
osnovne šole Gustava
Šiliha v Velenju

ČE BI BILA JAZ RUDAR

Pod Šaleško dolino leži črno bogastvo. Zaloge črnega bogastva so še velike. Za letošnje leto so si rudarji zadali plan, da bodo pridobili 4 milijone 500 tisoč ton premoga.

Tudi jaz bi bila rudar, saj za dva ali en dan. Rudarji se z jamskim dvigalom odpeljejo globoko pod zemljo. Tam rudarji odkopavajo, vrtajo, odstreljujejo in nakladajo premog. Delo rudarjev je težko in naporno. Pri delu jim pomagajo moderni stroji. V jami lahko pride do nesreč, kot so vdor vode, plina, zruški premoga, ognji in požari.

Rudarjem želim veliko sreče.

Največ našega mesta so zgradili rudarji s svojimi žuljavimi rokami.

Valerija VIŠNER, 3. c
osnovne šole Gustava
Šiliha v Velenju

KEPA PREMOMA PRIPOVEDUJE

Nekega dne sem se prebudila. Nisem vedela, kje sem. Šele čez nekaj časa sem opazila, da sem globoko pod zemljo. Bilo mi je vroče. Gledala sem prepotene in izmučene obraze rudarjev. Roke so se jim tresle. Zavidala sem tistim kepam premoga, ki so jih rudarji z lopatami metali na tekoči trak. Tudi jaz bi rada videla svet nad površjem. Tedaj sem zaslišala strašno vrtnanje in bobnenje vrtnalnih strojev. Premišljevala sem, kdaj bo zabobnelo čisto pri meni. Ko sem to dočakala, sem pomislila, kdaj se bom tudi jaz odkrušila od debele stene. To se je res zgodilo. Padla sem na tla. Z lopato so me naložili na tekoči trak. Zdelo se mi je, kot da se vozim na vrtljaku. Potem sem zagledala svetlo liso pred seboj. Pokukala sem v svetli dan. Bilo mi je zelo všeč. Hiše so stale v vrstnem redu. Naložili so me na kamion. Odpeljali so me v elektrarno. Do takrat nisem vedela, da bom postala zelo koristna, ko bom spremenjena v elektriko razsvetljevala po vseh hišah.

Zdenka ZAGORIČNIK, 3. c
osnovne šole Gustava
Šiliha v Velenju

MOJ OČKA JE RUDAR

Moj očka je rudar. Imam ga zelo rada, ker ima zelo težko delo. Ko gre na delo, se od njega poslovimo zelo težko. Očka gre v rudnik z avtobusom. Zelo se bojim zanj, ker se mu lahko zgodi kakšna nesreča.

Očka pride v rudnik in se najprej ustavi v beli garderobi, kjer sleče svojo obleko. Nato gre v črno garderobo, kjer obleče rudarsko obleko. V lamparni vzame svetilko, v okrepčevalnici pa malico. V jamo se odpelje s posebnim dvigalom. V jami je zelo temno in vroče, zato prižge svetilko. Potem gre odkopavati premog. Pri delu se zelo trudi. Ko pride domov, se uleže in zaspi. Vsi ga pustimo in smo tiho, saj je lahko tako utrujen, ker opravlja zelo težko delo. Spi eno ali dve uri. Ko pa se prebudi, gremo k stari mami po jagode. Očka imam zelo rada.

Želim, da bi bil še dolgo rudar in da se mu ne bi kaj zgodilo. Vsi ga imamo radi, saj dela težko delo in skrbi za nas.

Sandi GAJŠEK, 7. r.
osnovne šole Plešivec

DELO, KI SE NE DA POPLAČATI Z DENARJEM

Rudar mora biti zelo pogumen in spreten pri svojem delu. Da, zelo mora biti pogumen, saj drugače se ne bi podal na tako nevarno delo, kot je prav delo rudarja.

Tudi moj očka je bil nekaj časa rudar. Ker pa je bil bolj slabotnega zdravja, si je poiskal delo drugje. Pravijo, da rudar dosti zasluži, a vendar mnogo premalo, kajti truda in požrtvovalnosti, kar pač zahteva ta poklic, se ne da poplačati z denarjem. Saj rudarji vsak dan, ko gredo v te črne rove globoko pod zemljo, nakopljejo mnogo premoga, ki nas greje, kadar je zima in mráz. Pa tudi elektrarne ga mnogo potrebujejo. Prav zato smo ponosni na te junaške delavce, ker vemo, da nas pozimi greje le njihov trud.

Včasih pa se zgodi, da črni premog zasuje človeško življenje. Zato želim vsem rudarjem vso srečo v črnem rovu, a še srečnejše vračanje k svojim domov, saj ni lepšega kot očetov smehljaj, kadar se vrne z dela; posebno če veš, da je delo nevarno, kakor je nevarno biti rudar.

Majda PUNGERTNIK, 4. r.
osnovne šole Plešivec

VČASIH JE TUDI VESELO

Beseda rudar zame pomeni zelo veliko, kajti to je moj ata. Naziv rudar je dobil že leta 1957, ko se je prvič spustil z dvigalom v jamo. Ves v strahu, kdaj se bo zrušila najplast premoga, kot večkrat pripoveduje, mu je minil prvi "ših". Dolga pot domov s kolesom ga je še bolj utrudila. Do naslednjega "ših" je spal kot ubit. To se je ponavljalo iz dneva v dan, iz leta v leto. Sedaj imajo v rudniku dosti boljše delovne razmere, kot so jih imeli nekdanj. Nekoč so morali delati vse ročno, sedaj pa večinoma delajo strojno. Domov so hodili umazani, peš ali s kolesom. Sedaj pa pridejo čisti z avtobusom. Borna malica, ki jo je rudar nekoč prinesel od doma, je komaj zadostovala. Dandanes imajo malico po želji; se pa še večkrat zgodi, da ostane kdo kljub temu lačen.

Oče mi je pripovedoval tudi o smešnem, a resničnem dogodku v jami! Šli so s "komerati", kakor pravi oče, k malici. In neki kolega je bil posebno glasen, češ da ima izvrstno malico. A ko čez nekaj časa vzamejo bluže in iz žepov potegnejo vsak svojo malico, glasnemu rudarju skoči iz zavitka podjuna pod nos. Z veliko smeha in dobre volje so potem od svojih malic dali malico glasnemu "komeratu".

Seveda pa ne gre v rudniku vedno gladko. Dostikrat se zgodi tudi manjša ali hujša nesreča. Precej otrok je že brez očeta in žen brez moža, ker je jama terjala življenja. Rudnik za take otroke plačuje šolanje, toda dobrega očeta se ne da nikoli pozabiti. Mi smo lahko srečni, ker očeta imamo. Včasih, če očka dolgo ni domov, smo v strahu zanj. Poslušamo, kdaj se bodo zaslišali koraki in kdaj bo na kljuko pritisnila očkova delovna roka. Slednjič le pride. Smeje se našemu strahu in pravi: "Normo smo dosegli, in uspeh je bilo treba zaliti."

Terezija KAMŠAK, 7. b
posebne osnovne
šole Velenje

MOJ OČE JE RUDAR

Moj oče je rudar. Dela v rudniku, v treh izmenah. Rekel mi je, da bo v enem delu jame Preloge že kmalu zmanjkalo premoga in da se bodo potem morali preseliti drugam.

V jami je zelo naporno delo. Rudarji se vsak dan vozijo globoko pod zemljo z dvigalom. Ko oče pride domov, je zelo utrujen. Pravi, da morajo v jami zelo veliko delati, ker gre vedno več premoga v elektrarno. V jami je tudi zelo nevarno, če vanjo vdre plin metan, voda ali blato. Ponekod je pozimi tudi zelo mrzlo. "Prepih pa je marsikje vedno," je rekel oče. Če se v rudniku zgodi nesreča, vse rudarje zelo prizadene.

Ko rudarji premog odkopljejo, ga spravljajo iz jame s transportnimi trakovi. Je pa pri delu v jami tudi veliko plazenja po kanalih in hoje. Mojega očeta je delo v jami pred desetimi leti zelo prizadelo. V obeh kolenih se mu je obrabil hrustanec in je zato moral na operacijo.

Ko pridejo rudarji iz jame, so čisto črni. Potem se skopajo in se vrnejo čisti, a zelo utrujeni.

V rudniku je treba delati zelo oprezno, ker nevarnost preži vsepovsod. Rudarji so pogumni, ker gredo tako globoko pod zemljo in nam priskrbijo premog. Njihovo delo spoštujem. Res so junaki dela.

Jože TIŠLER, 8. a
posebne osnovne
šole Velenje

RUDAR

Velenje se je iz starega mesta razvilo v novo, sodobno mesto. V Velenju imamo tovarno TGO, seveda pa imamo tudi rudnik rjavega premoga — lignita.

Pred kratkim časom je bil rudnik še sam. Sedaj pa se je združil s termoelektrarno Šoštanj in tako imamo REK Velenje, rudarsko-elektroenergetski kombinat. Rudnik uspešno deluje že vrsto let, saj v njem na leto odkopljejo ogromne količine premoga. A življenje rudarjev je težko. Rudar je vsak dan izpostavljen velikim nevarnostim. Nikoli ne ve, če bo prišel iz jame živ in zdrav. Zato na mnogih mestih vidimo in slišimo rudarski pozdrav "SREČNO". Tak pozdrav je zato, da bi se vsi rudarji, ki odhajajo pod zemljo, vrnili nazaj živi in zdravi. V velenjskem rudniku je manj nesreč kot drugod, ker imajo sodobno opremo in ker sta služba za varstvo pri delu in reševalna služba dobro organizirani.

Rudarji imajo dober zaslužek, vendar je njihovo delo naporno. Rudarji si po dolgem delu celo leto zaslužijo tudi veliko počitka. Večina rudarjev odpotuje na dopust v Fieso, kjer imajo svoj dom. Pri tem jim pomaga rudnik, saj dobijo za dopust regres. Ob prostem času po delu pa se rudarji ukvarjajo s športom. Imajo svoje športne ekipe; nogometne, kegljaške, strelske itd. Pri tem imajo mnogo uspeha. To dokazujejo številni pokali in priznanja, ki so si jih priborili.

V Velenju imamo tudi šolo za rudarje — RŠC. V njej se lahko izučimo poklicev v rudarstvu.

Rudarji odkopljejo veliko premoga, ki ga večino porabi termoelektrarna Šoštanj. Kar ga ostane, pa ga nekaj porabimo v Velenju in okolici, še več pa ga odpeljejo v druge kraje.

Rudarje in delo v rudnikih moramo spoštovati.

Zoran GLUKOVIČ, 1. r.
TEJ — RŠC Velenje

ODLOČIL SEM SE

Dan, ko so se pričele moje sanje o elektriki, sedaj moji največji prijatelji, se je pričel z lepim, sončnim jutrom.

Bila je sredo, dan in čas, ko smo imeli na urniku fiziko. In tako smo, kot vsak teden ta čas, nesrečni sedeli pri fiziki. Zunaj je sijalo toplo pomladansko sonce, otroci pa so se na dvorišču lovili.

Naše štirinajstletne oči so uhajale skozi okno, noge pod klopi so postajale nemirne. Profesor pa je govoril in govoril, konca sploh ni bilo, in prav tisti dan je bilo kot zakleto; zvonec ni in ni hotel zazvoniti.

Prišel sem se igrati z vtičnico ob klopi. Fizikalna učilnica je imela ob vsaki klopi vtičnico.

Prepričan, da v njej ni toka, ali pa tisti trenutek sploh nisem mislil, sem vanjo vtaknil šestilo.

Zgodilo se je v trenutku. Hotel sem zakričati, pa nisem mogel, krik mi je zastal v grlu. Zdelo se mi je, da je neznansko vroče in da mi vsi lasje stojijo pokonci. "Zorani!" je siknil dolgočasni učitelj in nadaljeval.

Globoko sem zadihal in se zahvalil tistemu, kar me je pač rešilo še kaj hujšega.

Končno je zazvonilo. Jezen na profesorja, ki je bil vsega kriv (po moje seveda), se je pričelo moje veliko razmišljanje.

Ko so se moji vrstniki podili po travnikih, hodili na sladolede ali pa na skrivaj gledali za dekleti, sem jaz sedel v sobi ob knjigah in tuhtal. Tako rad bi mu zakuril, temu zmešanemu fiziku.

Tako je prišla spet sreda in fizika. Mirno sem sedel v klopi in čakal, da vstopi profesor. Že njegovo lice je naredilo v meni veselega fanta, ko sem pomislil, kaj ga čaka. Predaval je in predaval, poslušal ga pa, kot po navadi, nihče ni. Hodil je ob katedru, in moja velika želja je bila, da stopi vsaj za trenutek na desno.

"Daj, no, daj!" sem ga v mislih priganjal.

In nenadoma: obrnil se je na desno, obraz je bil kot dobro izdelan light — show in lasje, kot bi pravkar stopil iz damskega salona za najmodernejše frizure. Srce mi je vriskalo od zlobe. Vražji načrt se je posrečil! Vsi drugi učenci so navallili k njemu, jaz ne. Bil sem srečen, da ga je pošteno streslo. "Zakaj sem bil tako hudoben," sem se vprašal in si koj nato rekel: "Zato, ker v osnovni šoli že prirojeno sovražimo učitelje."

Videl sem, kako se je usedel na stol. Lovil je sapo in nagljal s kretnjami vse soščolce v klopi.

"Hinavec, kako pretiraval!" sem si rekel. Zazvonilo je.

Počasi sem šel iz razreda, zunaj sem si globoko oddahnil, stekel na WC in skozi špranjo vrat gledal na hodnik, da vidim, kdaj bo moj "najljubši" učitelj zakorakal v zbornico. To se je kmalu res zgodilo. Hitro sem stekel v razred in pogledal, ali je žica še na mestu. Žica je bila še tam, napeljana previdno, da je ni bilo moč opaziti, če nisi bil posebej pozoren. Učitelj pa je bil toliko zmeden, da je ni mogel videti. Sicer je lepo odigral predstavo, kajti sploh ni moglo biti tako hudo, a vse sem mu oprostil, ko sem videl, da še posumil ni, da gre za zaroto.

Srečen, da mi je "atentat" uspel, sem se vračal domov. Spet sem sedel med knjigami "Sedite z elektriko". Od vseh neprespanih noči sem bil utrujen, a nisem šel spat. Mislil sem kot veliki Nikola Tesla: "Spanje je razvada!" In tega sem se v naslednjih dneh tudi držal, dokler nisem nekoga dne zaspal med poukom — a na žalost pri fiziki.

Odlučil sem se, da se bom še veliko naučil o elektriki, in pričel sem brati Tesla. Tako sem prišel v tehniško elektro šolo.

A bolj ko spoznavam delo, bolj ko berem misli Nikole Tesle, bolj me mineva misel na maščevanje in želim si resnega dela. Zelo veliko znanja mi še manjka, a moja neuklonljiva volja, moja velika želja, da bi nekoč veliko znal, veliko vedel o elektriki, pomagal ljudem, morda svetu; vse to mi pomaga, da se mi prazni predali v možganih precej hitro polnijo.

Natalija HUŠ, 10 let,
novinarski krožek
OŠ bratov Letonje v
Šmartnem ob Paki

INTERVJU Z RUDARJEM

Že tretje leto poteka, odkar smo dobili nove sosede. Prišli so iz Družmirja, ker so tam zaradi ugrezanja zemlje morali zapustiti svojo domačijo. Dobili so odškodnino od rudnika, zato so si kupili novo hišo v Šmartnem ob Paki.

Večkrat opazujem dobrodušnega soseda, Janka Kovačeca, nadvse marljivega, ki se z raznimi opravili ukvarja okrog hiše ter srečen opazuje delo, ki ga je opravil prejšnji dan. Zvedela sem, da je upokojen rudar, zato sem se odločila, da ga povprašam kaj o njegovem poklicu. Ko sem ga prosila za razgovor, je takoj privolil in izjavil, da se rad spominja svojega dela v rudniku.

"Koliko časa ste delali kot rudar in kaj ste delali?"

"V rudniku sem delal 25 let, pri transportu premoga."

"Ali je medtem, ko ste bili rudar, prišlo do kakšnih sprememb delovnih razmer? Se je kaj izboljšalo? Kakšne varnostne naprave so zgradili?"

"Veliko se je spremenilo. Izboljšala se je jamska mehanizacija in s tem se je povečala naša delovna storil-

nost. Poleg tega se nam je izboljšal delovni čas, saj smo od 48-urnega začeli prehajati na 42-urni delovni teden. Kar se tiče varnosti, pa je bila najbolj pomembna zamenjava lesenega jamskega podporja z železnim."

"Ali vam je kaj znano, v kakšnih razmerah so delali rudarji pred vojno?"

"Pred vojno so rudarji imeli precej slabše delovne razmere. V jami ni bilo skoraj nobene mehanizacije in zato je bilo delo dosti bolj naporno."

"Kaj naj bi po vaši presoji in delovnih izkušnjah še spremenili ali izboljšali v velenjskem rudniku?"

"Zdi se mi, da je vse dobro urejeno."

"Kaj vas je v vašem poklicu najbolj motilo?"

"V mojem poklicu me je najbolj motilo to, da nisem bil zdrav."

"Ali ste ves čas delali v rudniku in zakaj ste se odločili za delo v njem?"

"V rudniku sem delal ves čas. Za delo v njem pa sem se odločil zato, ker so rudarji boljše plačani."

"Kako ste se počutili globoko pod zemljo? Kaj ste občutili, ko ste bili spet zunaj pod svetlim soncem?"

"Globoko pod zemljo nisem imel posebnih občutkov, ker sem se zavedal, da sem se odločil za poklic rudarja in moram sprejeti tako okolje."

"Kako ste rudarji praznovali svoj praznik? Ali tudi kot upokojenec greste na proslavitev dneva rudarjev!"

"Na svoj praznik smo imeli prosto in smo šli v rudarskih uniformah v povorki po Velenju. Imeli smo tudi piknik na velenjskem gradu. Tudi kot upokojenec lahko grem vsako leto na piknik ob rudarskem prazniku."

Ko sem vprašala njegovo ženo, kako se je počutila, ko je bil njen mož na delu v jami, in če jo je kaj skrbelo zanj, mi je odgovorila: "Skrbelo me je, kadar je šel v jamo. Ko je zatulila sirena, smo bile žene rudarjev v nenehni vznemirjenosti."

Potem sem njenemu možu zastavila še tole vprašanje.

"Kaj mislite, ali je delo v rudniku bolj nevarno kot v katerem koli drugem poklicu?"

"Zdi se mi, da je biti rudar najnevarnejši poklic!" mi je odvrnil.

"Ali ste bili kaj ponosni, ker je vaš oče delal v rudniku?" sem še vprašala domačo hčerko.

"Bila sem zelo ponosna na očeta, ker je bil tako globoko pod zemljo, a se ni ustrašil nevarnega dela, in ker je s svojim delom pomagal ljudem in tovarnam," je dejala.

Vesela sem bila, da so me Kovačcevi tako prijazno sprejeli.

Nika TEVŽ, 13 let,
novinarski krožek
OŠ bratov Letonje v
Šmartnem ob Paki

TRI GENERACIJE

Poznam svoj domači kraj in tudi — vsaj delno — njihove prebivalce. Mnogo družin je v naši vasi, ki so delavske in deloma kmečke, in veliko je v obrobnihih zaselkih kmetij, kjer so nekateri člani družine tudi zaposleni. Naše družine povečini sestavljajo trije rodovi: oče in mati, stara starša in tretja generacija, polna idej in načrtov ter sanj o bodočnosti. In v takih naših družinah niso redki tudi pogovori, kot je tale.

"Kupila sva novo zmrzovalno skrinjo. Morda jo pripeljejo že jutri," preseneti mlada gospodinja.

"A že spet te novotarije!" pripomni stara mati.

"No, no, mama! Kar spomni se, ko smo kupili električni štedilnik. Godrnjala si in godrnjala, naposled pa si ga začela z zadovoljstvom uporabljati."

"Ja, ja ... Včasih sem morala eno uro prej vstajati, samo da sem lahko segrela mrzel štedilnik, na katerem sem potem skuhalo možu zajtrk, da je s polnim želodcem odšel v službo. Pa smrdljiv dim, ki smo ga morali vohati, ko je ves okadil kuhinjo."

"Takrat, ko smo kupili nov pralni stroj, si se mu izogibala in ga nezaupljivo ogledovala. Mislila si, da v tej čudni skatli, obloženi z gumo, perilo nikakor ne more postati belo," se spet oglasi gospodinja.

"Ko bi ti vedela, kako je bilo takrat, ko smo vse prali na roke. Pranje je včasih trajalo več kot dva dni. Marsikdaj sem bila tako premražena, da še prstov nisem mogla premikati. Zdaj pa samo na gumb pritisneš, pa že iz črne-ga postane belo perilo. Ja, ja, kaj vse lahko naredi elektrika; vse, kar se nam je do nedavnega zdelo nemogoče," zopet obuja spomine stara mati.

Takrat se predrami še stari ata, ki se je dremavo predajal starim vižam, ki jih je ponujal televizijski program.

"Oh, kako je bilo takrat, ko smo kopali jame za drogove, ki so bili potrebni za električno napeljavo. Vsi črni od umazanije in potu smo težko čakali trenutka, ko bo zasvetila žarnica in osvetlila hišo. Svečano smo stali in zrl v strop ter zadrževali dih, ko je zažarelo električno sonce. Smrdljive petrolejke so se umaknile v kot, od koder so le redkokdaj priromale na mizo. No vidiš, dragi vnuk, kako prijetno je zdaj tebi! Mene so marsikdaj ščemele oči; ko sem jih pri branju napenjal ob brleči svetilki."

Slednjič se radovedno zgane tudi najmlajši član družine.

"Kdaj pa je prvič zasvetila luč?"

"Šmarčani so uporabljali električno energijo že pred zadnjo vojno. Imeli so jo privatniki in med njimi prvi Drevovi, ki so imeli poleg svoje elektrarne tudi mlin. Z energijo te elektrarne so se okoriščali tudi drugi vaščani. V naseljih okrog Šmartna pa je luč zasvetila okrog leta 1950."

"Kje in kdaj pa je bila v Šaleški dolini zgrajena prva termoelektrarna?" vnuk vrta dalje.

Stari oče mu odgovori: "Zgrajena je bila v Velenju, že pred prvo svetovno vojno. Vendar ta elektrarna je bila namenjena le potrebam rudnika. Pozneje, leta 1928, pa so zgradili novo, takrat največjo termoelektrarno v Jugoslaviji, ki je omogočala uporabo elektrike daleč naokoli."

Tudi mladi gospodar se vmeša v pogovor in reče: "Jaz pa se spomnim, kako ponosni smo bili leta 1956, ko je bila v Šoštanjcu otvoritev naše prve termoelektrarne velikanke."

Ob tem vnuka in sina obenem prevzame mogočna misel, da je bila letos aprila otvoritev že četrte, 335-megavatne šoštanjanske termoelektrarne. Zamisli se ob moči tolikšnega objekta, ki ni pomemben le za našo dolino, ampak za celo Jugoslavijo. Premišljuje tudi o ugodnostih, ki jih daje elektrika že njihovi družini; o tem, da kljub manjši kmetiji lahko hodita oče in mati v službo, saj dosti njenega dela opravijo stroji, ki jih priključijo na električno napetost.

Res, kako je dandanes pomembna elektrika, si je komaj mogoče zamisliti. Potrebujemo jo vsi, potrebuje jo vsaka industrija, kajti brez nje bi ne mogla doseči svojega razcveta. In zato se včasih kar zgrozimo ob misli, da bo nekoč zmanjkalo premoga. A že nas zamamijo tudi inženirske sanje in nas zanesejo v bodočnost. Premišlujemo o zrcalih na vrhu Kozjaka in Graške gore, ki bodo lovila sončno energijo kot nov vir pridobivanja elektrike.

Ludvik JELEN, 7. b
osnovne šole Veljka
Vlahovića v Velenju

SREČNO, RUDARJI!

Zunaj je še tema, ko se prebudim. In vsako jutro znova spremljam prebujanje mesta. Vsako jutro znova se prižgo v mestu drobne lučke kot majhni svetilniki.

Vedno prve se prižgo v mestu luči stanovanj, kjer žive rudarji. Z avtobusnih postaj jih bo avtobus odpeljal k rudniku. Ko se pred vhodom v jamo zbere veliko rudarjev, jih dvigalo odpelje v rudnik. Oblečeni v rudarske obleke, s čeladami na glavi in s prižganimi svetilkami so videti kot kresničke v ogromni temi.

Besedo SREČNO slišiš na vsakem koraku. Koliko pomeni ta beseda. Kdove kaj premišljujejo, ko se spuščajo tako globoko v trebuh zemlje. Morda o ženi, otroku, morda o delu, ki jih čaka. Morda se vprašujejo: "Se bom vrnil?" SREČNO si zaželite tovariša, SREČNO si želite oče in sin, oba rudarja. Čaka jih dolgo, naporno delo. Osem ur jih bosta pestila vročina in prah, osem ur so v nevarnosti njihova življenja. Osem ur trepečejo zanje matere, žene, dekleta, otroci. Dneve, tedne, mesece in leta. Ponosni so na očeta ali brata rudarja.

Vsi smo ponosni nanje, na naše rudarje. Hvaležni smo jim za vse. Na njihovih žuljih je zrasiro naše lepo mesto Velenje. S svojim delom so dokazali, da znajo trdo delati in prav tako dobro gospodariti. Sadovi njihovega dela so prisotni povsod, čutijo se na vsakem koraku.

Zato hvala vam in SREČNO!

Mojca SVOLJŠAK, 7. a osnovne šole Veljka Vlahovića v Velenju

KOT OGLJE ČRN

*Kot oglje črn, prašen,
kot najbolj siromašen,
zemljo koplje, orje,
kot na zemlji polje.*

*Kot bi hotel žito zasejati,
kot bi hotel nekaj dati.
Le nekaj potnih kapelj,
le premoga žakelj.*

*Tak rudar, ki vedno seje,
ko ga zemlja greje,
ve, da koplje njo,
da znova posejal jo bo.*

*Pod njegovimi rokami,
pod potnimi kapljami
zemlja v nič izginja
in se v pepel spreminja.*

*Kdo je ta kot oglje črn,
ki je v očeh srebrn,
ki je kramp na rame del,
da bi zemlji nekaj vzel?*

*Ni edini on ves prašen,
ni edini siromašen,
a nekdo je zdaj bogat,
ker je zemlji dal zaklad.*

*Ker je zdaj kot oglje črn
in v očeh srebrn,
je edini srečen
in črno oblečen.*

Vesna VRBANČIČ, 8. a osnovne šole Veljka Vlahovića v Velenju

ŽIVLJENJE IN DELO RUDARJEV

Jutro je. Sončni žarki so pravkar vstali izza bližnjih gora in se razlili po speči pokrajini. A vsi ne spijo. Globoko pod zemljo je živo. Pridni rudarji radostno kopljejo "črno zlato" že od prvega mraka. Mokri od potu, goli do pasu in vsi črni od prahu s svojimi žuljavimi rokami urno vrtijo krampe in lopate v zadušljivem in mračnem prostoru, v katerem je vroč, zatohel zrak, poln prahu, ki jim polni pljuča. Obokan rov, ki ga podpirajo težki železni stropniki in loki, se širi v nedogled pod zemljo in spominja na velikokrat povečano mravljišče, v katerem marljivo mravlje, ki so tokrat rudarji, opravljajo svoje naporno delo. Kamor pogledaš, povsod se svetlikajo lučke, ki jih imajo rudarji na svojih čeladah. Nehote si rečeš: "Težko jim je." A včasih jim je bilo še težje. Brez dobre opreme, skoraj z golimi rokami so kopal globoko pod zemljo v korist kapitalistov, ki so jim jemali od že tako male plače. Ko pa je po dolgih letih garanja njihovo telo obnemoglo, so jih odpustili in vrgli na cesto, ne da bi jim zagotovili zdravstveno zaščito; da o pokojninah sploh ne govorimo.

Zatullila je sirena, ki oznanja začetek dela nove izmene v rudniku.

Radostni, polni pričakovanja, ker bodo spet videli svoje žene, otroke in ker so uspešno prestali svoje delo in prispevali za skupno korist, se rudarji vračajo na svetlo. Sonce jih bode v oči in jih prvi hip oslepi, nato pa jim radostno zaigra srce. Njihova pljuča se razpro v vsej svoji moči in vdihnejo, kolikor morejo, svežega, dišečega, pomladnega zraka. Potem se polni sreče in pričakovanja odpravljajo domov. Vedno znova se radujejo nad naravo, ki jih obdaja, in se ozirajo nazaj, od koder jih pozdravlja napis SREČNO POT RUDARJI!

Iz hiše rudarja pridrvijo očku naproti otroci. Žena ga vesele poljubi, saj je srečna, da se ji je vrnil domov zdrav in živ. Vsi skupaj sedejo h kosilu in se pomenkujejo o tem, kaj vse se je zgodilo dopoldne in kaj bodo počeli popoldne.

Tako jim tečejo dnevi, meseci in leta njihovega težkega dela, pričakovanj, novih radosti in uspehov polnega življenja.

Franjo Slemenšek, ravnatelj osnovne šole Gustava Šiliha v Velenju

Potrebe in možnosti za okrepitev sodelovanja med SOZD REK Velenje in našo šolo

Družbene potrebe in usmeritev našega družbenopolitičnega razvoja terjajo vse širše in globlje sodelovanje proizvodnih organizacij združenega dela ter vzgoje in izobraževanja. Vsak dan se srečujemo s problemi, ki so posledica nezadostnega medsebojnega dogovarjanja in sodelovanja proizvodnih organizacij in šol. Denimo! Otroci, ki zapuščajo osnovne šole v naši in sosednjih občinah, se neradi odločajo za poklicne šole, posebno za rudarsko poklicno šolo. Na drugi strani pa proizvodnim organizacijam, ki so osnova življenja v temeljni družbenopolitični skupnosti, primanjkuje zlasti kvalificiranih delavcev. In od tod v proizvodnji zaposlovanje delavcev, ki niso ne vzgojeni ne izobraženi v skladu s potrebami, ter zaradi takega zaposlovanja veliki stroški fluktuacije delavcev in drugih socialnih problemov, s katerimi se nenehno srečujejo največje proizvodne organizacije zlasti v naši občini!

Da ne bi govoril preveč po ovinkih!

V naši šoli bi naj glede na nagnjenja učencev delovalo 64 različnih krožkov, med njimi pa ni rudarskega, čeprav je rudarstvo temeljna dejavnost v naši dolini.

Torej si prizadevajmo, da bi pridobili otroke tudi za ustanovitev rudarskega krožka. To pa bo po izkušnjah naših učiteljev mogoče doseči le, če bi ta krožek bil lociran na območju RLV in če bi ga vodili požrtvovalni rudarski strokovnjaki.

Za uspešno usmerjanje v rudarske poklice so poleg tega nujno potrebna ustrezna učila: nekaj filmov o jamskem delu pa knjig — navadnih pripovedi in poljudnoznanstvenih del — o podzemskem pridobivanju ter življenju rudarjev dandanes.

Učenci, katerih starši nimajo niti splošnega znanja o rudarjih in rudarjenju, namreč povečini rudarske poklice takoj povezujejo s krampom, lopato, neprestanim garanjem in vedno prežečo smrtno nevarnostjo. Sploh ne vedo za sodobne načine podzemskega pridobivanja in jamsko mehanizacijo, v primerjavi s katero je avto navadna igrača.

Deloma pa je vzrok tega tudi pomanjkljivo znanje učiteljev. Naši učitelji, recimo, še niso videli rudnika od znotraj!

Se pravi, organizirajmo ekskurzije naših učiteljev v jamo!

Na rob temu naj povem! "Sava" Kranj, Konfekcija "Triglav", ISKRA Kranj — na primer; te organizacije imajo filme o značilnih poklicih za potrebe svojih dejavnosti. Skrbijo tudi za priučevanje otrok, ki slabše končajo osnovno šolo, za delo v svojih obratih. Veliko bolj kot pri nas spodbujajo tudi prirejanje ekskurzij učencev v svoje obrate. Podobno velja tudi za vojsko in milico!

Marsikje so tudi zglednejše povezave delavstva in učiteljstva na športnem področju.

Poskrbimo za te oblike poklicnega usmerjanja pa tudi za športna srečanja v tem ali onem med ekipami delavcev naše šole ter ekipami na primer RLV, TEŠ, ESO, Družbenega standarda ali skupnih služb SOZD REK Velenje!

Treba bo zagotoviti tudi prisotnost predstavnikov vašega celega kombinata ali posameznih delovnih organizacij in delovnih skupnosti SOZD na naših pomembnejših učiteljskih konferencah. In obratno: pošiljanje naših predstavnikov na seje delavskih svetov v vašem kombinatu, kadar bodo na dnevnih redih sej pomembne razprave s področja odnosov proizvodnja — šole!

Prav tako bi bila nadvse koristna izmenjava predavateljev v okviru idejnopolitičnega in samoupravnega izobraževanja vaših delavcev in naših. Nič manj pa sodelovanje aktivistov iz vašega kombinata s predavanji v učnem procesu pri predmetu temelji socialistične morale!

Nadalje, na šoli nam primanjkuje ljudi za vodenje krožkov; recimo šahovskega in nekaterih tehničnih, medtem ko je v vaših temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih veliko znanih šahistov, dobrih tehnikov idr., ki bi jih verjetno veselilo delo z odraščajočo mladino.

Ravno v tem času je posebno aktualno vprašanje počitniškega dela učencev, ki končujejo osnovno šolo. Tudi to področje še ni urejeno dovolj načrtno.

Sledijo možnosti sodelovanja na kulturnem področju, ki je že doslej bilo precejšnje; recimo prirejanje kulturnih programov naše šole za delavce ESO in delavce RLV ob večjih praznikih pa pomembnejših dogodkih v teh dveh vaših delovnih organizacijah in SOZD REK Velenje kot celoti. Vendar na tem področju niso izkoriščene nasprotno možnosti: prihajanje vaših delavcev na naše šolske prireditve. Na primer, za dan pionirjev, 29. september, predvidevamo poleg sprejema cicibanov v pionirsko organizacijo še odkritje spomenika Gustavu Šilihu — slovenskemu pedagogu, šolniku in pisatelju, velenjskemu rojaku — katerega ime nosi naša šola. Vse delavce REK Velenje vabimo, da se te prireditve, če se le morejo, udeležijo. Prireditve bo dopoldne pred šolo.

Za jesen pa predvidevamo še eno lepo prireditev: uprizoritev dramskega dela, ki ga pripravlja naš dramski krožek.

Slednji dve sporočilci sta tudi namig za medsebojno sodelovanje pri glasilu vašega kombinata Rudar in Informator ter našem glasilu Vrtiljak. Prek vaših glasil bi lahko staršem učencev marsikaj sporočili, saj je od približno 200 naših učencev en od staršev zaposlen v vašem kombinatu.

Prek vaših glasil bi vas lahko opozarjali tudi na naše učne probleme. Denimo! Naša šola je že pretesna, saj imamo v oddelku poprečno kar 32 otrok. In sploh je v naši šoli že preveliko otrok na kupu — saj imamo vseh učencev okrog 950, pri 52 učiteljih, enem psihologu in desetih drugih delavcih.

Pa učil in učilnic nam primanjkuje; za glasbeni pouk, matematiko, telovadbo in naravoslovne predmete. Zaradi tega še veliko učimo kot nekoč; frontalno, bolj "tabla — kreda" kot tako, da se bi učenec pretežno sam dokopal do znanj in spoznanj, učitelj pa ga bi pri tem le vodil.

Skratka, v obojestransko korist si želimo širšega in globlje sodelovanja med našo šolo in vsemi vašimi organizacijami združenega dela, pokroviteljicami naše pionirske

organizacije in šole kot celote. Za uresničevanje te želje pa predlagam tole!

Iz vsake delovne organizacije in delovne skupnosti REK Velenje nam sporočite ime in priimek delavca, na katerega se bomo lahko obračali glede medsebojnega sodelovanja; čimprej pa nam pošljite tudi spisek potreb po prireditvah, ki naj bi vam jih pripravila naša šola v šolskem letu 1978/1979.

Prijeten 3. in 4. julij želimo vsem rudarjem in drugim delavcem v vašem kombinatu učenci in delavci osnovne šole Gustava Šliha.

Srečno!

Rudarska godba je svoje kulturno in vzgojno poslanstvo okrepila zlasti po drugi svetovni vojni. Na svoj način je prispevala k obnovi porušene domovine. Z ustvarjanjem prazničnega vzdušja je bogatila življenje v svobodi in veselje ob doseženih delovnih zmagah. Vlivala je voljo in nove moči delovnim ljudem v njihovih prizadevanjih za boljšo prihodnost.

Tudi danes rudarska godba Velenje pomeni enega pomembnih nosilcev kulturnega življenja v Šaleški dolini. V njenem orkestru igra veliko velenjskih občanov, ki na ta način zadovoljujejo del potreb družbenopolitične skupnosti po kulturi.

"Naša godba," je povedal profesor Marin, "ima zdaj 68 članov, ki so pretežno mladi ljudje, saj povprečna starost naših godbenikov ne presega 26 let. Jedro orkestra pa sestavlja okrog 30 godbenikov, ki so pričeli igrati v mladinskem orkestru jeseni 1957. leta in imajo zdaj za sabo ploden godbeniški staž."

godbeniki zaposleni, nimajo vedno razumevanja za kulturno življenje svojih delavcev. Uspehi pa kolektiv rudarske godbe ne samo bodrijo, temveč ga tudi obvezujejo za izpolnjevanje čedalje zahtevnejših nalog. Ena takšnih nalog — ki pomeni tudi višek prizadevanj vseh generacij godbenikov rudarske godbe Velenje — je prav gotovo sodelovanje na letošnjem svetovnem prvenstvu amaterskih pihalnih orkestrów.

Svetovno prvenstvo

Svetovno prvenstvo amaterskih pihalnih orkestrów se je že začelo, in sicer 23. junija, končalo pa se bo 16. julija. Gostitelj prvenstva, ki bo ves čas potekalo ob sobotah in nedeljah, je mesto Kerkrade na Nizozemskem.

"Za sodelovanje na prvenstvu se je naša godba pripravljala več mesecev. Skupinske vaje, ki so jih godbeniki prej imeli poprečno dvakrat na teden, so v času priprav potekale petkrat tedensko; včasih tudi ob sobotah ali nedeljah. Od 21. junija dalje pa celotni orkester vadi vsak dan dopoldan in popoldan," nam je povedal profesor Marin in k temu za sklep pogovora dodal:

"Naš orkester bo iz Velenja odpotoval 5. julija, njegov tekmovalni dan pa bo sobota, 8. julij.

Za tekmovanje v prvi težavnostni skupini, v kateri bosta poleg nas nastopili še dve slovenski godbi (trboveljska delavska godba in orkester ravnjskih železarjev), je pripravljenih okrog 30 orkestrów. V lažjih dveh težavnostnih skupinah pa bo tekmovalo prek 40 pihalnih godb.

Vsak orkester bo na tekmovanju moral zaigrati poleg obvezne skladbe še eno od dveh skladb, ki ju je moral prijaviti organizatorju že februarja; in to tisto, ki mu jo bo organizator določil tik pred izvedbo.

Mi smo prijaviili skladbo Marjana Kozine 'Bela krajina' in skladbo Danila Bučarja 'Žumberška rapsodija'.

O tem, kako se bo naša godba na prvenstvu odrezala, pa seveda ne morem reči nič zanesljivega, saj na takem tekmovanju doslej še ni sodelovala. Prepričan pa sem, da bomo ime našega mesta in naše domovine afirmirali."

Stojan SAJE

Eden od številnih koncertov rudarske godbe Velenje pod taktirko profesorja Marina.

USPEHI AMATERJEV

Glasba brez meja

RUDARSKA GODBA VELENJE, KI BO PRIHODNJE LETO SLAVILA SVOJO 60-LETNICO, BO NASTOPILA NA SVETOVNEM PRVENSTVU AMATERSKIH PIHALNIH ORKESTROV NA NIZOZEMSKEM — NAJDRAGOCENEJŠE PRIZNANJE JE GODBI ODLIKOVANJE, KI GA JE PREJELA OD PREDSEDNIKA TITA OB 50-LETNICI SVOJEGA DELOVANJA.

Zapisali bi lahko, da je njegov dom kulturni dom v Velenju. Dopoldan dela v drugem nadstropju te stavbe, v velenjski glasbeni šoli "Fran Korun—Koželjski", katere ravnatelj je. Ob popoldnevih, že nekaj mesecev tudi ob sobotah in nedeljah, pa čisto bdi nad vajami članov rudarske godbe v pritličju kulturnega doma. Beseda je o profesorju Ivanu Marinu, ki mu je glasba kruh in konjiček obnem. Kar tri desetletja se posveča igranju na glasbilo, že petnajsto leto pa je tudi dirigent in umetniški vodja rudarske godbe Velenje. Prav zato smo ga pred nedavnim zaprosili za razgovor, v katerem nam je pripovedoval o več kot polstoletni kulturni tradiciji rudarske godbe Velenje, njenih uspehih in načrtih za prihodnost.

Zamisel o ustanovitvi rudarske godbe v Velenju sega v leto po končani prvi svetovni vojni. Porodila se je med peščico naprednih rudarjev, ljudje iz naše doline pa so jo z odobravanjem sprejeli, saj jim je to pomenilo nov žarek svetlobe po mračnem obdobju, ki ga je prinesla vojna vihra. Za tiste čase je bilo delovanje godbe dragocen prispevek tako kulturnemu napredku kot prebujanju narodne zavesti v Šaleški dolini in zunaj nje.

Dejavnost godbe in njeni uspehi

Sodelovanje na občinskih proslavah in raznih drugih družbenopolitičnih manifestacijah, izpolnjevanje stanovskih obveznosti do članov delovnega kolektiva RLV (delavski prazniki, pogrebi rudarjev itd.), nastopanje na koncertih in revijah, udeležba na področnih, republiških in državnih tekmovanjih pihalnih orkestrów, povezovanje z godbami iz bratskih republik in sosednjih držav in ne nazadnje, skrb za pridobivanje ter vzgojo mladih godbenikov — to so naloge velenjske rudarske godbe, ki jih je opisal dirigent Ivan Marin.

"V zadnjem času," je zatem nadaljeval, "nas zelo veliko vabijo na razna srečanja amaterskih godb v drugih republikah. Mnogo vabil je tudi iz inozemstva; iz Avstrije, Madžarske, Češkoslovaške in Nemčije. Žal pa se vsem vabilom ne moremo odzvati zaradi omejenih finančnih in časovnih možnosti.

Za letos predvidevamo, da se bomo poleg svetovnega prvenstva lahko udeležili še proslave 75-letnice rudarske godbe ST. EGYDYER v Avstriji."

Za tako mlad orkester, kot ga ima rudarska godba Velenje, pomeni tako obsežna dejavnost veliko obveznost, a obenem tudi priznanje. Vsekakor si mora vsak član godbe veliko prizadevati.

Vidnejše uspehe je velenjska rudarska godba začela dosegati po 1960. letu. V letih 1971 — 1975 je dobila 3 zlate plakete na republiških tekmovanjih amaterskih pihalnih orkestrów; lani — na 5. tekmovanju pihalnih orkestrów Slovenije v Rogaški Slatini — pa je prejela srebrno plaketo.

"Eden od najpomembnejših dosežkov naše godbe," je poudaril Ivan Marin, "je prav gotovo dobljena srebrna statua Abraševiča na srečanju amaterskih glasbenikov Jugoslavije leta 1973 v Valjevu; največ pa nam pomeni odlikovanje, ki smo ga prejeli od predsednika Tita. Leta 1969, ob svoji 50-letnici, je bila namreč rudarska godba Velenje odlikovana z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki za posebne zasluge pri delu za razvoj glasbene kulture."

Ti uspehi naše godbenike spodbujajo, da vztrajajo v svojih prizadevanjih, čeprav v nekaterih delovnih okoljih, kjer so

Odšli v pokoj po 28. decembru 1977

Albin KODRIČ, upokojen
28. decembra 1977

Rojen 3. januarja 1927
v Studenicah pri Poljčanah.
Poročen z Zofijo, rojeno Polanc.

Od 29. maja 1952 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nakladalec premoga v pripravah Jame vzhod, leta 1973 pa je zaradi invalidnosti bil premeščen za vratarja v samske domove delovne organizacije. Leta 1955 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1960 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Ludvik MALI, upokojen
31. decembra 1977

Rojen 5. avgusta 1919
v Cerkljah pri Kranju. Poročen
s Stanislavo, rojeno Arnšek.

Od 16. januarja 1966 je neprekinjeno delal v RLV, z nekaj prekinitvami pa že od 1951. leta. Kot diplomirani rudarski inženir je najprej opravljal delo direktorja delovne organizacije RLV, nato svetovalca glavnega direktorja REK Velenje in zadnji dve leti pred upokojitvijo direktorja razvojno-tehničnega sektorja DSSS REK Velenje.

Aktivni udeleženec NOV in interniranec vse od 1. avgusta 1941 do konca vojne.

Jože PIREČNIK, upokojen
20. februarja 1978

Rojen 7. marca 1927
v Skornem. Poročen z Vero,
rojeno Koren.

Od 21. septembra 1959 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod, od koder je bil leta 1975 premeščen v Jamo zahod, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega, leta 1963 pa za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Aktivni udeleženec NOB od 3. julija 1944 do konca vojne.

Ivan GRM, upokojen
24. februarja 1978

Rojen 27. januarja 1926
v Bevčah pri Velenju. Poročen
z Antonijo, rojeno Jurkovnik.

Od 3. novembra 1947 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani ključavničar v Jami vzhod, leta 1959 pa je bil premeščen v Jamo vzhod, kjer je delal pri mehanizaciji vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Ciril GNEZDA, upokojen
28. februarja 1978

Rojen 23. januarja 1927
v Srednji Kanomlji pri Idriji.
Poročen z Marijo, rojeno Polak.

Od 18. avgusta 1964 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani vrtnec v Jami zahod, leta 1974 pa je bil zaradi invalidnosti premeščen v kopalnico na Jašku Škale, v kateri je delal kot njen vodja vse do upokojitve.

Leta 1966 je opravil strokovni in dopolnilni izpit za vrtnega mojstra, nadzornika globinskega vrtnja.

Aktivni udeleženec NOB od 1. junija 1944 do konca vojne; leta 1947 pa udeleženec mladinske delovne brigade na progi Šamac — Sarajevo.

Milan HLADIN, upokojen
28. februarja 1978

Rojen 5. junija 1919
v Pesjem. Poročen z Anico,
rojeno Korotančnik.

Od 18. oktobra 1945 je neprekinjeno delal pri RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani klepar v Elektrostrojnih obratih, kjer je delal vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Aktivni udeleženec NOB od 23. julija 1944 do konca vojne.

Alojz HOLEŠEK, upokojen
28. februarja 1978

Rojen 26. avgusta 1927
v Trbovljah. Poročen z Božo,
rojeno Čibej.

Od 15. maja 1951 je neprekinjeno delal v RLV in RŠC Velenje. Zaposlil se je kot rudarski nadzornik, že nekaj let pred upokojitvijo pa je začel opravljati delo tehničnega vodje Jame Škale in to delo opravljal do upokojitve.

Bil je aktiven v družbenopolitičnih organizacijah in večkrat delegat v organih delovne organizacije, svoje krajevne skupnosti in občine Velenje.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, dobitnik zlate značke za 25 let jamskega dela idr.

Ivan OSTRUH, upokojen
28. februarja 1978

Rojen 26. julija 1926
v Paki pri Vitanju. Poročen
s Štefko, rojeno Dobovičnik.

Od 17. marca 1953 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod, kjer je delal vse do leta 1975, ko je bil premeščen v Jamo Škale, od koder je šel v pokoj.

Leta 1960 je opravil izpit za kvalificiranega kopača, leta 1965 pa še izpit za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji ter dobitnik zlate značke za 25 let jamskega dela.

Aktivni udeleženec NOB od 5. novembra 1944 do konca vojne.

Franc OBLAK, upokojen
2. marca 1978

Rojen 25. septembra 1926
v Škalah pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Hrastnik.

Od 6. oktobra 1952 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1962 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1973 nazaj v Jamo vzhod, leta 1975 v Jamo Škale, nato ponovno v Jamo vzhod in leta 1976 spet v Jamo Škale, od koder je šel v pokoj.

Leta 1965 je opravil izpit za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Stanislav ŠPEH, upokojen
11. marca 1978

Rojen 27. oktobra 1924
v Radmirju. Poročen s Franciško,
rojeno Petek.

Od 2. februarja 1968 je neprekinjeno delal v RLV; predtem pa že od 2. oktobra 1947 do 14. junija 1965, ko se je zaposlil v RŠC Velenje. Delati je začel kot kvalificirani kopač strojnik v Klasirnici, od koder je šel tudi v pokoj.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Aktivni udeleženec NOB od 7. avgusta 1944 do konca vojne.

Jožefa DOBNIK, upokojena
14. marca 1978

Rojena 28. februarja 1923
v Velenju. Mati dveh otrok:
leta 1945 rojene Milene
in leta 1948 rojene Olge.

Od 22. junija 1959 je neprekinjeno delala v RLV. Zaposlila se je kot čistilka v samskih domovih RLV, leta 1951 pa je bila premeščena v okrepčevalnico, kjer je vse do upokojitve delala pri pripravi hladnih malic.

Aktivna udeleženka NOB od 3. julija 1944 do konca vojne.

Štefan RAMŠAK, upokojen
17. marca 1978

Rojen 23. decembra 1922
v Sp. Doliču. Poročen
z Justino, rojeno Špegel.

Od 10. avgusta 1950 je neprekinjeno delal pri RLV. Zaposlil

se je v težaški skupini v Zunanjem obratu, leta 1971 pa je bil premeščen v Avtopark, kjer je delal vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton ZALOKAR, upokojen
17. marca 1978

Rojen 2. novembra 1923
v Ostrožnem. Poročen z Marijo,
rojeno Grobelnik.

Od 22. avgusta 1966 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1975 je bil premeščen v Storitve, leta 1977 pa k Zračanju, kjer je delal vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Stanislav BEC, upokojen
18. marca 1978

Rojen 19. aprila 1928
v Kamenškem pri Sevnici. Poročen
s Heleno, rojeno Končina.

Od 1. januarja 1961 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot rudarski nadzornik v Jami zahod. Julija 1961 je bil premeščen v Jamo vzhod, leta 1963 nazaj v Jamo zahod in leta 1975 v Priprave, kjer je delal vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Albert JERAN, upokojen
21. marca 1978

Rojen 25. januarja 1928
v Lokah pri Zagorju. Poročen
z Veroniko, rojeno Jesih.

Od 1. aprila 1975 je neprekinjeno delal v RLV; sicer pa že od 2. avgusta 1955 do 31. decembra 1962, ko se je zaposlil v RŠC Velenje. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami Škale, leta 1977 pa je bil premeščen v Jamski transport, kjer je delal vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc GERŠAK, upokojen
31. marca 1978

Rojen 31. julija 1913
v Trebčah. Poročen z Justino,
rojeno Dobravc.

Od 15. maja 1954 je neprekinjeno delal pri RLV. Zaposlil se je v komercialni službi skupnih služb delovne organizacije in v njej opravljal delo nabavnega referenta vse do upokojitve.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Franc MELANŠEK, upokojen
31. marca 1978

Rojen 30. decembra 1928
v Skornem pri Šoštanjju. Poročen
z Angelo, rojeno Šuster.

Od 8. maja 1950 je neprekinjeno delal v RLV; s krajšimi prekinitvami pa že od 5. januarja 1944. Zaposlil se je kot kopač v Jami vzhod, leta 1975 pa je bil premeščen v Jamsko mehanizacijo (in transport), od koder je šel v pokoj.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Justin REDNAK, upokojen
31. marca 1978
Rojen 23. februarja 1924
na Paškem Kozjaku.

Od 4. januarja 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v Zunanjih obratih, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1967 je opravil izpit za lesnega manipulanta.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Leopold ŠUSTER, upokojen
31. marca 1978
Rojen 9. novembra 1927
v Kavčah pri Velenju. Poročen
z Marijo, rojeno Bulič.

Od 20. februarja 1952 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1974 je bil premeščen k jeklenemu podporju, leta 1975 v Storitve in leta 1977 v Jamski transport, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1959 je opravil izpit za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Aktivni udeleženec NOB od 27. avgusta 1944 do konca vojne.

Jakob JAVORNIK, upokojen
3. aprila 1978
Rojen 3. julija 1920
v Pesjem. Poročen s Silvo,
rojeno Tesar.

Od 1. septembra 1975 je neprekinjeno delal v RLV; sicer pa že od 2. maja 1947 do 31. decembra 1962, ko se je zaposlil v RŠC Velenje. Delati je začel kot čuvaj v Klasirnici, od koder je šel tudi v pokoj.

Leta 1949 je opravil izpit za kvalificiranega kopača in leta 1957 za strelca.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Ivan KNEZ, upokojen
6. aprila 1978
Rojen 10. decembra 1927
v Brezi nad Laškim. Poročen
z Jožico, rojeno Zupančič.

Od 20. junija 1960 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1972 je bil premeščen na čelo OMKT, leta 1973 nazaj v Jamo vzhod in še v istem letu v Steber 8 (zdaj Jama Pesje), od koder je šel tudi v pokoj.

Leta 1964 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Anton KOREN, upokojen
7. aprila 1978
Rojen 18. januarja 1926
v Škalah pri Velenju. Poročen
s Štefanijo, rojeno Deberšek.

Od 1. junija 1974 je neprekinjeno delal v RLV; s krajšimi prekinitvami in vmesno zaposlitvijo pri RŠC Velenje pa že od 10. septembra 1945. Zaposlil se je kot rudarski nadzornik v Jami Škale, leta 1977 pa je bil premeščen v Zračenje.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji, ob 100-letnici rudnika pa dobitnik zlate značke.

Franc VEDENIK, upokojen
6. maja 1978
Rojen 20. marca 1929
v Piljšanju — Šmarje pri Jelšah.
Poročen s Kristino, rojeno Dvoršak.

Od 8. januarja 1954 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani delavec v takratnem rudniškem gradbenem obratu.

Leta 1963 je bil premeščen v RŠC Velenje, nato v Jamo vzhod, leta 1970 v Jamo zahod in leta 1977 v Zračenje, od koder je šel tudi v pokoj.

Leta 1957 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1960 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Anton LUKNER, upokojen
29. aprila 1978
Rojen 9. novembra 1924
v Velikem vrhu pri Šmartnem
ob Paki. Poročen s Terezijo,
rojeno Krajnc.

Od 20. julija 1964 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod, kjer je delal vse do upokojitve.

Leta 1965 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1970 za kvalificiranega kopača.

Aktivni udeleženec NOB od 30. maja 1944 do konca vojne.

Anton KOVAČ, upokojen 1. maja 1978

Rojen 28. aprila 1918 v Sv. Lovrencu

Od 3. maja 1963 je neprekinjeno delal v TE Šoštanj. Zaposlil se je kot avtomehanik in poklic avtomehanika opravljal do upokojitve. Od decembra 1972 je bil invalid II. kategorije.

Maks MAURER, upokojen
2. maja 1978
Rojen 5. septembra 1929
v Andražu pri Polzeli. Poročen
s Cirilo, rojeno Brunšek.

Od 20. septembra 1956 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificirani kopač v Jami vzhod. Leta 1969 je bil premeščen v Jamo zahod, leta 1972 na čelo OMKT, leta 1973 ponovno v Jamo zahod in leta 1976 v Klasirnico, kjer je delal do upokojitve.

Leta 1961 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1964 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen in dobitnik diplome za vestno in vztrajno delo v delovni organizaciji.

Jože TABOR, upokojen
26. aprila 1978
Rojen 13. marca 1927
v Čreti. Poročen z Marijo,
rojeno Delčnjak.

Od 18. maja 1959 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kopač v Jami vzhod, leta 1960 pa je bil premeščen v Jamo zahod in leta 1975 v Jamsko mehanizacijo (in transport), kjer je delal do upokojitve.

Po podatkih iz kadrovske evidence* in oddelka za socialno zavarovanje v kadrovsko-socialnem sektorju skupnih služb REK Velenje — R. MISJA

Nekaj sposojenih od vsepovsod

Tone: "Ko sem ponoči stopil k ženi v sobo, je kričala, da me noče več videti."
"In kaj si storil?"
Tone: "Ugasnil sem luč ..."

Popotnik Janez je v prepolnem hotelu prosil prijetno dekle, če lahko prenoči v njeni dvoposteljni sobi. Dovolila je. Ko sta ugasnila luč, je rekla: "Joj, kako me zebe!" Janez je vstal, ji dal svojo odejo in odšel nazaj v svojo posteljo. Čez pet minut: "Joj, še vedno me tako zebe!" Janez je brez besed vstal, šel po svoj zimski plašč in jo pokril še s plaščem. Čez nekaj minut: "Joj, še vedno me zebe. Veste, ko sem bila majhna in če me je takole zeblo, sem čisto gola zlezla k mami in se pogrela." Janez, zdaj že razburjen: "Veste kaj, zdaj vas imam pa dovolj. Odejo sem vam dal, svoj plašč, mame pa vam ne grem iskat!"

"Lojze, greš na špricar?"
"Ne morem, hitim domov ženi skuhat večerjo."
"A je bolna?"
"Ne, lačna."

Prvi razred osnovne šole ima športni dan. Učiteljica pelje malčke v park. Tam zagledajo psička, ki je pravkar skočil na psičko. Janezek: "Tovarišica, kaj pa delata tista dva kučka?" Tovarišica, vsa zardela: "Veš, Janezek, psiček si je zlomil nogo, pa ga psička nese v bolnišnico." "O, fino!" se namuzne Janezek. "Vmes pa še malo kučke delata!"

Mladenka v mini krilu se je v avtobusu prišla za drog. Starejša gospa, ki je sedela, je rekla: "Saj razumem to mini modo, ampak vsaj hlačke bi si lahko oblekli!" Mladenka pa nazaj: "Ali daste vi vato v ušesa, kadar greste na koncert?"

Ženski glas kliče obrtnika domov. Oglasi se žena: "Ga ni doma! Kdo ga pa kliče?" "Sošolka," odgovori glas na drugi strani žice. "Lažnivka grda, on sploh nikoli ni hodil v šolo!"

Pred praznovanjem 1. maja, praznika dela, ima na zboru delovnih ljudi govor direktor podjetja. Nekajkrat reče: "Tovarišice in tovariši, treba bo prebrati Karla Maya!" Sekretar ga vsakič opomni, da mora reči Karla Marxa. Ko ga opozori četrtič, se direktor razburi: "Pa kaj me motiš, ali praznujemo prvi maj ali prvi marks?"

Družba za mizo govori o življenju v blokih, o hrupu in tankih stenah. Pa neka ženska protestira: "Nikar toliko ne godrnjajte čez tanke stene. Njim sem dolžna za marsikak prijeten trenutek ..."

— Vi gotovo še niste dolgo natakali v tej kavarni!"
— Zakaj, prosim?
— Ker še zardevate, ko pišete račun ...

— Za vraga, sam dež in dež, lani pa taka suša!
— Kaj hočeš, zdaj je še bog postal birokrat — lanske prošnje za dež rešuje letos.

RUDAR — Glasilo kolektiva Rudarsko-elektroenergetskega kombinata Velenje, naslov splošne uprave: Velenje — Rudarska 6, telefon h.c. 851-100

Za izdajanje skrbi uredniški odbor. Odbor sestavljata:

- a) delegacija samoupravnih in družbenopolitičnih organov TOZD in DSSS REK Velenje: Franc Avberšek (RLV-JV), Franc Kos (RLV-JZ), Viktor Jurič (RLV-JŠ), Vili Romih (RLV-St. 8), Anton Čas (RLV-PRP), Ludvik Hribar (RLV-MT), Anton Ribarič (RLV-STR), Franc Miklavčič (RLV-JG), Franc Druks (RLV-KL), Maks Lomšek (TEŠ), Pavle Planinc (ESO), Ivan Ribič (PZS), Franc Kramer (ZO), Emil Medvešek (AP), Silvo Pešak (TISK), Mile Maksimovič (PGM), Dragica Zupanc (DPG), Mirko Žolnir (DSSS);
- b) delegacija delavcev in njihovih stalnih sodelavcev pri glasilu: Teodor Jelen (DSSS — odgovorni urednik), Rafael Batič (DSSS — glavni in tehnični urednik), Stojan Saje (DSSS — novinar), Romana Misja (DSSS — tajnik glasila), Lojze Ojsteršek (DSSS — fotografske storitve), Mirko Bizjak (glavni direktor REK Velenje — stalni sodelavec; njegov namestnik Ludvik Mali, DSSS), Lojze Filipančič (tajnik samoupravnih organov REK Velenje — stalni sodelavec), Božena Šramel (tajnik delegacij REK Velenje — stalni sodelavec), Miha Pevnik (tajnik družbenopolitičnih organov REK Velenje — stalni sodelavec), Tone Šeliga (tajnik OK SZDL Velenje — stalni sodelavec).

Predsednik uredniškega odbora: Anton Ribarič

Naslov uredništva: Velenje — Prešernova 5 (kadrovsko-socialni sektor DSSS, soba 31 — telefon interno 260)

Tiska TISK REK Velenje — Velenje, Foitova 10 (telefon 850-566) • Glasilo prejema vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada v višini števila zaposlenih + 100 izvodov

Sodelujte, nagrado lahko dobite!

Oglejte si oštevilčene slike na tej strani; posneli smo jih v naših temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Po ogledu pa malo povprašajte naokrog in sestavite napis k eni ali več slikam, ki naj ne presega 60 besed. Najboljše, resne ali duhovite napise bomo nagradili z lepimi knjižnimi nagradami in objavili v prihodnji številki Rudarja.

Napise pošljite v zaprti kuverti do sobote, 15. julija, na naslov: Uredništvo glasila Rudar-Informator, Prešernova 5 (soba 31 nad pošto Velenje), 63320 Velenje.

Zraven vsakega napisa zapišite tudi številko fotografije, na katero se napis nanaša; na zadnjo stran kuverte pa svoj poštni naslov in oznako "NAPISI"!

Uredniški odbor
Uredništvo

1 2

3 4 5 6

